

Een nieuwe blik op de collectie

Museon Collectieplan 2021-2024

Inhoud

1	Inleiding & samenvatting van de plannen	4
2	Terugblik	5
2.1	Prioriteiten in de vorige beleidsperiode	6
2.2	Overige werkzaamheden	8
3	Het Museon als plek om de wereld te ontdekken.....	10
3.1	Missie	10
3.2	De rol van collectie in een museum over actuele thema's.....	11
3.3	De rol van collectie in educatie.....	11
3.4	Een nieuwe visie op de collectie.....	12
3.5	Collectiewaardering	13
3.6	Verzamelbeleid	14
3.7	Ontzamelbeleid.....	15
4	Samenwerking	17
5	Behoud en beheer	19
5.1	Knelpunten in collectiebeheer.....	19
5.2	Depots.....	21
5.3	Preventieve conservering	21
5.4	Restauratie.....	23
5.5	Collectieregistratie.....	24
5.6	Risicobeheer	25
	Bijlage 1: deelcollecties, beschrijving en belang.....	27
5.7	Leeswijzer	29
5.8	Collecties Natuur	30
5.9	Collecties Cultuur	42
5.10	Collecties Technologie	63
	Bijlage 2: Verzamelbeleid per collectie.....	68
	Bijlage 3: Wijzigingen in de indeling van de collectie	74

1 Inleiding & samenvatting van de plannen

De collectie van het Museon is veelzijdig en mondiaal van karakter. Ze is in de loop van meer dan een eeuw tot stand gekomen, vooral met als doel om het publiek aan de hand van authentieke voorwerpen de wereld te laten ontdekken. Door schenkingen van inwoners van Den Haag is de collectie sterk met de stad verbonden. Inmiddels telt ze naar schatting 313.000 voorwerpen op het gebied van natuur, cultuur en technologie. Delen ervan zijn van nationaal en soms internationaal belang.

De gemeente Den Haag is de eigenaar van de collectie. Een van de kerntaken van het Museon is het tonen, bewaren en beheren ervan. Namens de gemeente Den Haag als eigenaar van de collectie houdt het Erfgoedhuis Zuid-Holland toezicht op deze collectietaak. In de rapportages die de erfgoedinspecteurs in 2014, 2016 en 2019 hebben uitgebracht, constateren zij structurele achterstanden, veroorzaakt door een structurele onderbezetting op het gebied van collectiebeheer en -registratie. **In ons beleidsplan 2021-2024 *Samen onze toekomst vormgeven* vragen we financiering van 1,6 fte extra (€ 120.000) om deze structurele onderbezetting te verminderen.** Afhankelijk van deze extra financiering zien onze belangrijkste voornemens op het gebied van collectie er voor de volgende jaren als volgt uit:

- Het wegwerken van de structurele achterstanden op het gebied van collectiebehoud en -beheer, die door het Erfgoedhuis Zuid-Holland bij de achtereenvolgende steekproeven zijn geconstateerd, beginnend met de achterstand op het gebied van de standplaatsregistratie.
- Een verzamelbeleid dat gericht is op een versterking van het mondiale profiel van het Museon en met name op het versterken van de collectie met voorwerpen die iconisch zijn voor belangrijke (actuele) ontwikkelingen.
- Verhoging van de kwaliteit van de collectie door afstoting en overheveling van voorwerpen zonder museale kwaliteit naar de gebruikscollectie om ze de mogelijkheden van museumeducatie te vergroten.
- Nieuwe aanwinsten en voorwerpen die in tentoonstellingen worden gebruikt waarderen we aan de hand van de waarderingsrichtlijnen *Op de museale weegschaal* die zijn opgesteld door de Rijksdienst Cultureel Erfgoed.
- Borging van kennis door alle procedures tegen het licht houden en er zorg voor te dragen dat die goed en op een toegankelijke manier zijn gedocumenteerd.
- Het Museon neemt de landelijke richtlijnen voor repatriëring van collecties over, die op initiatief van de minister van OCW worden ontwikkeld.
- Bevorderen van de vindbaarheid van onze collectie. We doen dit door onze collectie-informatie via *linked open data* te ontsluiten en door aan te sluiten bij relevante samenwerkingsinitiatieven.

2 Terugblik

In 2018 heeft het Erfgoedhuis Zuid-Holland in opdracht van de gemeente Den Haag een inspectie van de collecties van het Museon uitgevoerd. Daarbij is gekeken naar de condities waarin de collecties in de depots worden bewaard, de wijze waarop voorwerpen tentoongesteld worden en de registratie van de collecties. De belangrijkste conclusie is dat er ten opzichte van de vorige inspectie vooruitgang is op bijna alle punten, maar dat er nog steeds sprake is van aanzienlijke achterstanden. In het rapport wordt een aantal aanbevelingen gedaan voor verbeteringen. Hieronder worden deze aanbevelingen per stuk besproken met daarbij de acties die in dit verband worden ondernomen¹.

Aanbeveling		Actie
<i>Algemeen</i>		
1	Nadenken over hoe de kennis van de in de komende jaren vertrekkende deskundigen kan worden overgedragen en blijvend geborgd in de organisatie	Komende beleidsperiode houden we alle procedures tegen het licht en zorgen we ervoor dat die goed en op een toegankelijke manier zijn gedocumenteerd. Ook zorgen we ervoor dat de aanwezige informatie m.b.t. de collectie (verwervingsinformatie, conserveringsrapporten etc.) goed ontsloten is.
<i>Registratie</i>		
2	Op orde brengen van de standplaatsregistratie en standplaatsregistratie bijhouden bij verplaatsen van collectie (naar elders voor onderzoek of fotograferen).	In het kader van het Kunstenplan van de gemeente vragen we om extra budget voor uitbreiding van de collectieafdeling. Bij toekenning ligt in eerste instantie de nadruk op het inlopen van de achterstanden op dit gebied. Meer aandacht voor het volgen van de correcte procedures bij verplaatsingen.
3	Voortzetten van het bijwerken en controleren van het opschonen basisregistratie van de basiscollectie.	Conform aanbeveling.
4	Nummeren van objecten, niet met losse labels, maar aan het object te bevestigen of als het kan direct op het object.	De procedure voor de nummering van objecten wordt aangepast: indien mogelijk zonder dat er schade aan het object wordt toegebracht komen de nummers op of aan het object.
<i>Conservering</i>		
5	Voortzetten van herinrichting depot: ompakken, vervangen van materialen (zowel opslag- als verpakkingsmaterialen)	Het Erfgoedhuis beveelt in de opeenvolgende rapportages het vervangen van ongeschikte collectiematerialen en houten dragers in het depot aan. Met de gevraagde uitbreiding van de formatie kunnen we dit structureel aanpakken (zie blz. 22 <i>Depotinrichting en collectiematerialen</i>).

¹ De aanbevelingen zijn in het rapport terug te vinden op pagina 38 - 39.

Aanbeveling		Actie
6	Uitwerken en vaststellen van uitgangspunten voor licht voor object categorie C	Zie blz. 22 (Verlichting).
7	Mogelijkheid bekijken om toch vergraving op lampen depot aan te brengen	Onderzoek hiernaar is gestart.
8	Controlemetingen uitvoeren op collectie waar te hoge waarden zijn gemeten en op basis daarvan maatregelen nemen (lichtsterkte terugbrengen of objecten rouleren)	Controlemetingen worden – afhankelijk van de gewenste extra formatie - tweewekelijks ingepland.
Veiligheidszorg		
9	In de eerstvolgende ontruimingsoefening collectie meenemen of tabletop oefening organiseren	Conform aanbeveling.
10	Het verdient aanbeveling om verspreid over het jaar noodscenario's te trainen. Hierbij kan worden gedacht aan realistische situaties zoals: fysieke problemen bij bezoekers, afwijkend gedrag van bezoekers, lekkage of hemelwateroverlast en uitval van verlichting.	Hiervoor worden scenario's uitgewerkt, waarmee vervolgens wordt geoefend. De oefeningen worden opgenomen in een vernieuwd beveiligingsprotocol.
11	Gevolgen mogelijke wateroverlast op agenda houden van overleg gemeente	Conform aanbeveling.
12	Procedure over interne diefstal opnemen in nieuwe protocol beveiliging	Conform aanbeveling.

2.1 Prioriteiten in de vorige beleidsperiode

2.1.1 Afstoten

Een van de prioriteiten in de beleidsperiode 2017-2020 was het versterken van de kwaliteit van de collectie door afstoting van voorwerpen zonder museale en educatieve kwaliteit. Op dit punt zijn zeer beperkt vorderingen gemaakt: per 31 januari 2017 zijn na toestemming van de gemeente in totaal 477 voorwerpen afgestoten. Meer aandacht voor afstoting zou ten koste zijn gegaan van collectieontsluiting, -beheer en -behoud.

2.1.2 Herijking

Een andere prioriteit was de herijking van de collectie en het inzetten ervan bij de nieuwe thematiek van het museum. De resultaten hiervan zijn zowel terug te vinden in de nieuwe vaste opstelling *One Planet*, waar collectie is gekoppeld aan actuele thema's, als in dit nieuwe collectieplan (zie blz. 12).

Een voorbeeld van actueel verzamelen: het jongste gesteentetype op aarde. De officiële naam, plastiglomeraat, is afgeleid van één van de bestanddelen in het gesteente: plastic. Het is ontstaan door de vervuiling die de moderne mens veroorzaakt en staat daarmee symbool voor wat voor sommige wetenschappers een nieuw geologisch tijdvak is, dat wordt getypeerd door de invloed van de mens op de aarde: het Antropoceen.

2.1.3 Eigentijds verzamelen

Een ander speerpunt uit het vorige beleidsplan was het eigentijds verzamelen in combinatie met de nieuwe thematiek. Het nieuwe verzamelbeleid staat beschreven in dit collectieplan; in de tentoonstelling *One Planet* zijn enkele resultaten van dit nieuwe verzamelbeleid te vinden.

2.1.4 Museale versus gebruikscollectie

Nog een prioriteit uit de afgelopen beleidsperiode was het overhevelen van voorwerpen uit de museale collectie, waarvoor strenge richtlijnen gelden, naar de gebruikscollectie, die veel meer mogelijkheden biedt wat betreft de inzet voor educatieve en andere publieksdoeleinden. Op 4 november 2019 kregen we instemming van het college van burgemeester en wethouders van Den Haag op het voorstel van het Museon voor de afstoting van 982 objecten uit verschillende deelcollecties naar de gebruikscollectie.

2.1.5 Publieke toegankelijkheid

Ook de verdere digitale ontsluiting van de collectie ten behoeve van het publiek was als prioriteit voor de afgelopen beleidsperiode geformuleerd. Hiermee zijn flinke vorderingen geboekt, die onder andere zijn terug te zien op de in 2018 vernieuwde collectiewebsite van het Museon (cc.museon.nl); op het ogenblik worden daar **ruim 85.000 voorwerpen getoond**. Wat beschikbaar komt via de website van het Museon, wordt automatisch ook op andere platforms getoond, zoals Collectie Nederland, Europeana en het Netwerk Oorlogsbronnen. Voor de gepubliceerde collectie maakt het Museon inmiddels gebruik van **Persistent Identifiers** (PID's). Hierdoor blijven de digitale objecten altijd vindbaar, ook al verandert in de toekomst bijvoorbeeld het webadres. Eén van de platforms waarbinnen de collectie van het Museon een belangrijke rol speelde, was dat van de Stichting Volkenkundige Collectie Nederland (SVCN). Door de fusie van Museum Volkenkunde, Tropenmuseum en Afrika Museum en de nauwe samenwerking van het Wereldmuseum in Rotterdam met het overkoepelende Nationaal Museum van Wereldculturen heeft dit volkenkundig samenwerkingsverband zijn bestaansrecht verloren. Dat betekent echter niet dat de volkenkundige collectie van het Museon nu van het grotere verband is losgeweekt. Via de website van het Nationaal

Museum van Wereldculturen blijft de Haagse volkenkundige collectie zichtbaar als onderdeel van de **Volkenkundige Collectie Nederland**. Ook op het gebied van de collectieontsluiting blijft de bestaande samenwerking intact. Met de natuurhistorische musea zijn concrete plannen gemaakt over aansluiting bij **DiSSCo**, een nieuwe, Europese onderzoeksinfrastructuur.

2.1.6 Afstemming van het verzamelbeleid

Als laatste gold overleg met andere instellingen, met name binnen Den Haag, als prioriteit in het vorige collectieplan. Met het Haags Historisch Museum ligt een duidelijke afbakening m.b.t. het verzamelen op het gebied van de Haagse stadsgeschiedenis. Met het Indisch Herinneringscentrum zijn afspraken gemaakt met betrekking tot het verzamelen van voorwerpen die verband houden met de Japanse interneringskampen. Met de overige herinneringscentra en oorlogsmusea in Nederland lopen afspraken over nieuwe acquisities met betrekking tot de Tweede Wereldoorlog in het algemeen.

2.2 Overige werkzaamheden

2.2.1 Een andere manier van tellen

Als je naar het huidige aantal objecten in de collectie van het Museon kijkt, dan lijkt deze flink gegroeid. Voor het grootste deel is dit schijn. Vooral hangt de grotere collectieomvang samen met een andere wijze van tellen bij de natuurhistorische collecties. In het verleden werden verschillende exemplaren van dezelfde soort veelal onder één nummer ingeschreven. In navolging van de natuurhistorische musea hebben we er nu voor gekozen om elk exemplaar van een soort als één object te beschouwen.

2.2.2 Gebruik van de collectie

Doordat de online-toegankelijkheid van de collectie steeds beter wordt, weten onderzoekers, collega-erfgoedinstellingen en particulieren het Museon steeds vaker te vinden. Dit resulteert in steeds meer vragen om informatie over objecten of collecties en verzoeken om onderzoek te mogen doen. Uitgebreid **wetenschappelijk onderzoek** is bijvoorbeeld gedaan aan de Allosaurus en de Ichthyosaurus, die hiervoor naar het Haga-ziekenhuis zijn getransporteerd voor het maken van CT-scans. Ook aan de prehistorische artefacten uit de collectie Wouters werd onderzoek verricht, wat resulteerde in een artikel in het NRC Handelsblad en het voornemen tot uitgebreider onderzoek in een landelijk kader.

Verzoeken om beeldmateriaal voor documentaires en publicaties door derden zijn toegenomen. Zo maakte onder andere Het Haags Gemeentearchief gebruik van beelden van het Museon voor een boek over de Luchtoorlog boven Den Haag en werd uniek

Museoncollectie in de tentoonstelling Music Experience in Bonn.

filmmateriaal uit de Tweede Wereldoorlog van de amateur filmer J.E.V. Jurling gebruikt voor diverse documentaires. Ook foto's van tekeningen gemaakt in de Japanse interneringskampen worden veelvuldig aangevraagd voor wetenschappelijke en particuliere publicaties.

Het Museon wordt regelmatig door andere instellingen benaderd met **bruikleenverzoeken**. Zo werd het model van Lucy, de oudst bekende mensachtige, voor een dag uitgeleend aan BNNVARA voor gebruik in een aflevering van de DWDD University over evolutie, gepresenteerd door Freek Vonk. De giraf Mark staat voor onbepaalde tijd opgesteld in de nieuwe, semipermanente tentoonstelling van Naturalis Biodiversity Centre. Daarnaast reizen voorwerpen uit de collectie mee met de grote populairwetenschappelijke tentoonstellingen die het Museon samen met partners in binnen- en buitenland ontwikkelt.

2.2.3 Beheer en behoud

Een groot deel van de tentoonstellingsruimte is inmiddels voorzien van **ledverlichting**, terwijl in de depots de blootstelling aan licht sterk is teruggebracht door de verlichting aan **bewegingssensoren** te koppelen. Ook zijn delen van het depot opnieuw ingericht. Enerzijds is hier ruimte mee gewonnen, anderzijds is een groter deel van de collectie nu opgeborgen conform de eisen die er volgens de laatste inzichten aan de diverse collectietypen worden gesteld. Dit werk is door het geringe aantal collectiemedewerkers echter nog lang niet afgerond, zo constateert ook het Erfgoedhuis Zuid-Holland².

2.2.4 Uitwisselen van expertise

Muzee Scheveningen heeft zijn zeebiologische collectie ondergebracht in het collectieregistratiesysteem van het Museon. Het Museon heeft Muzee daarbij geadviseerd over de wijze van registratie en de conversie van gegevens uit de oude systemen naar het nieuwe begeleid en uitgevoerd. Verdere aanpassingen en verfijningen worden in overleg met medewerkers van het Museon uitgevoerd.

2.2.5 Depotrondleidingen

In 2018 is het Museon als tweede geëindigd bij de **RAAK Stimuleringsprijs**, die als doel heeft de toegankelijkheid van museumcollecties voor mensen met een visuele beperking te vergroten. Het voorstel van het Museon behelsde rondleidingen door het museumdepot voor blinden en slechtzienden, waarmee het museum na een voorbereidingstijd in juni 2019 daadwerkelijk is gestart. Incidenteel zijn er daarnaast rondleidingen voor andere groepen door het museumdepot geweest.

² Erfgoedhuis Zuid-Holland, Rapportage zesde meting Museon, 2019.

3 Het Museon als plek om de wereld te ontdekken

In het beleidsplan 2021-2024 *Samen onze toekomst vormgeven* wordt het Museon beschreven als een museum dat nieuwe generaties inspireert om zich in te zetten voor een leefbare aarde voor iedereen. Daartoe creëert het Museon een museale omgeving die alle zintuigen aanspreekt en cultuur met wetenschap combineert, interactie met collectie, en leren met dingen die vooral leuk zijn om te doen en mooi om te zien. Zowel individuele bezoekers als het onderwijs komen in het Museon op een actieve, verrassende en onderhoudende wijze in aanraking met mondiale thema's. In het museum ben je, als toeschouwer en als deelnemer, verbonden met allerlei plekken op de wereld. Je ervaart hoe de wereld verandert en hoe die veranderingen van invloed zijn op je eigen leven. Je laat je inspireren door de cultuur, gewoonten, opvattingen en meningen van anderen, ver weg én dichtbij.

3.1 Missie

Deze benadering komt tot uitdrukking in de missie van het museum: **We delen het avontuur van de zoektocht naar oplossingen.** In het museum draait het om de toekomst van onze planeet en haar bewoners. Je maakt er kennis met vraagstukken die van invloed zijn op onze toekomst en vooral ook met oplossingen en mogelijke oplossingen, met grotere en kleinere bijdragen aan oplossingen, met mensen die op zoek zijn naar oplossingen. Daarbij bieden we ruimte voor discussie en debat, want de zoektocht naar oplossingen is zelden een rechte weg. Het Museon waakt ervoor zijn bezoekers een mening op te dringen en kiest er expliciet voor om veelstemmig te zijn. We betrekken groepen van buiten het museum bij onze programmering, zorgen ervoor dat thema's vanuit verschillende, wetenschappelijk onderbouwde invalshoeken worden belicht en bieden bezoekers de mogelijkheid om actief aan de discussie deel te nemen. Alleen op deze manier ontstaat in onze ogen een museum waar iedereen zich thuis en gerespecteerd kan voelen.

Verhalen van vluchtelingen aan de hand van voorwerpen uit de collectie.

3.2 De rol van collectie in een museum over actuele thema's

Het Museon kiest voor een actuele invalshoek waarbinnen mondiale thema's een centrale plek innemen en er ook ruimte is om schoonheid te laten zien en onderwerpen te presenteren die verwondering of bewondering opwekken. In deze benadering speelt collectie een belangrijke rol. Schoonheid, beleving en verwondering vormen immers belangrijke bestanddelen van een geslaagd museumbezoek, voor zowel individuele bezoekers als voor bezoekers in klassenverband. De **authenticiteit van museumobjecten** draagt daar in hoge mate aan bij. In het Museon laten we bovendien zien dat voorwerpen een actueel verhaal kunnen versterken en verduidelijken. Veel van de mondiale thema's die nu spelen en in het Museon aan de orde komen zijn tenslotte geen recente verschijnselen. Klimaatverandering bijvoorbeeld is dat niet, migratie en globalisering zijn dat evenmin. **Ons erfgoed maakt verandering tastbaar**, geeft een verklaring voor de huidige situatie, laat op een andere manier naar onderwerpen kijken en toont dat op verschillende plaatsen samenleving, cultuur, economie enz. anders uitkristalliseren. Kennis van het verleden biedt bovendien inzicht in ons handelen, inspireert bij het zoeken naar creatieve oplossingen en zorgt voor verbinding. De Nederlandse Organisatie voor Wetenschappelijk Onderzoek verwoordt het in de Nationale Wetenschapsagenda aldus: 'Het verleden is een bron van inspiratie en conflict. Het dient als anker voor persoonlijke en collectieve identiteit en zorgt voor gevoelens van nostalgie. Daarnaast daagt het uit tot innovatie.'³

Aan de slag met collectie tijdens de les Kind in oorlog

3.3 De rol van collectie in educatie

De inzet van authentieke museumobjecten is een belangrijke reden voor scholen om het Museon te bezoeken, zowel in het kader van een schoolreis of daartoe aangezet door het aanbod van museumlessen. De leerlingen worden actief meegenomen in het onderwerp van de lessen, die

³ <https://wetenschapsagenda.nl/route/levend-verleden/>

worden gegeven in speciaal ontwikkelde tentoonstellingen. Niet alleen worden de voorwerpen die in de tentoonstelling staan opgesteld bij de lessen betrokken, ook worden er voorwerpen ingezet die niet voor het reguliere publiek beschikbaar zijn. De leerlingen krijgen de voorwerpen soms zelfs in handen. Deze voorwerpen maken deel uit van de 'gebruikscollectie' van het museum, waarvoor minder strenge richtlijnen gelden dan voor de museale collectie. Door voorwerpen zonder museale waarde en zonder specifiek belang voor de Collectie Nederland over te hevelen van de museale collectie naar de gebruikscollectie, nemen de mogelijkheden voor de inzet van collectie in educatieve activiteiten sterk toe.

3.4 Een nieuwe visie op de collectie

Het Museon heeft sinds zijn oprichting in 1904 een brede collectie opgebouwd. In het verleden afficheerde het museum zich met deze collecties als vijf musea onder één dak: een biologisch, geologisch, historisch, natuurkundig en volkenkundig museum. De expliciete keuze voor een actuele thematiek is van recente aard. De breedte van de collectie blijkt hierin een sterk punt, omdat het hierdoor mogelijk wordt om uiteenlopende aspecten van de wereld en de samenhang tussen natuur en cultuur in beeld te brengen. Dankzij de geologische collecties kunnen we inzoomen op de aarde zelf met alle omstandigheden en processen die van invloed zijn op de inrichting van de menselijke samenleving. Voorwerpen uit de biologische collecties gebruiken we bij belangrijke onderwerpen als biodiversiteit, verlies van ecosystemen en klimaatverandering. De volkenkundige en historische collecties zetten we in om de regionale verscheidenheid te laten zien die ontstaat onder invloed van natuurlijke, culturele, politieke, economische en historische omstandigheden. Met voorwerpen uit de technische collecties kunnen we laten zien hoe de mens grip krijgt op allerlei processen in, op en rond de aarde.

Had het museum vanaf de oprichting zijn huidige profiel gehad, dan was de collectie waarschijnlijk op een andere manier geordend dan nu het geval is. We zijn met een nieuwe indeling aan de slag gegaan. De vroegere vijfdeling van de collectie hebben we al eerder losgelaten, toen we een drietal domeinen zijn gaan onderscheiden: Natuur, Cultuur en Technologie, waarbinnen de bestaande collecties zijn ondergebracht. In het huidige collectieplan hebben we binnen deze domeinen de collecties opnieuw geordend. Sommige zijn hernoemd, andere opgesplitst. Er zijn collectiegroepen verdwenen en nieuwe collectiegroepen toegevoegd. Hierdoor reflecteert de indeling van de collectie beter het nieuwe profiel van het Museon. Om de indeling van de collectie volledig in overeenstemming met het karakter van het museum te brengen, zouden we echter elk voorwerp afzonderlijk aan een nieuwe deelcollectie moeten toebedelen, een project dat vele jaren in beslag zou nemen. In plaats daarvan kiezen we voor een pragmatische benadering. Op het niveau van de afzonderlijke collecties geven we aan hoe en in hoeverre deze aansluiten bij de thematiek van het Museon. Dit doen we aan de hand van een aantal verzamelersperspectieven, die voortkomen uit het karakter van het Museon als museum over actuele thema's⁴. Deze perspectieven zeggen iets over de

⁴ Jan Greven en Frederik Oorschot van het Nationaal Expertisecentrum Leerplanontwikkeling SLO onderscheiden in een notitie over het vak aardrijkskunde en de Canon van Nederland zeven verschillende perspectieven vanwaar uit de wereld kan worden benaderd (<https://www.entoen.nl/primair-onderwijs/didactisch-concept/leerplan-slo/aardrijkskunde>). Deze perspectieven blijken ook geschikt als verzamelersperspectieven voor een museum met een inhoudelijke benadering als die van het Museon. Eén van de oorspronkelijke perspectieven hebben we hernoemd. In plaats van 'tijdelijk perspectief' gebruiken wij 'historisch perspectief'.

wijze waarop voorwerpen in een bepaalde collectie in tentoonstellingen en educatieve activiteiten kunnen worden ingezet.

- Het **economische perspectief** heeft te maken met het levensonderhoud van mensen. Wat voor werk doen ze, wat verdienen ze, waar geven ze het aan uit? Belangrijke thema's bij dit onderwerp: Landbouw, Handel, Industrie, Diensten, Betalingsverkeer, Mijnbouw, Energie, Transport.
- Het **sociale perspectief** heeft betrekking op de wijze waarop mensen met elkaar samenleven en hoe ze met elkaar omgaan. Belangrijke thema's: Communicatie, Migratie, Onderwijs, Water, Urbanisaties (stad, platteland, nomaden).
- Bij het **politieke perspectief** draait het om de manier waarop macht is verdeeld en de manier waarop mensen omgaan met macht en machteloosheid, bestuur, regels, geboden en verboden. Belangrijke thema's: Vrede, Recht, Internationale samenwerking, Grenzen.
- Bij het **natuur- en milieuperspectief** gaat het om de levende en de niet-levende natuur en de manier waarop mensen daarmee omgaan. Begrippen: Delfstoffen, Landschappen, Ecosystemen, Biodiversiteit, Klimaat, Milieu.
- Bij het **culturele perspectief** kijken we naar de zin- en vormgeving van mensen, naar religie, kunst, techniek, feesten, rituelen, waarden en normen. Belangrijke thema's: Culturele identiteit, Religie & levensbeschouwing, Immaterieel erfgoed, Tradities, Globalisering, Cultuurcontact, Cultuurverandering.
- Het **individuele perspectief** heeft betrekking op de gevoelens en emoties van mensen. Wat is de relatie met het gedragspatroon van mensen met het oog op gezondheid en redzaamheid? Belangrijke thema's: Gezondheid, Voedsel, Geboorte, Sterfte.
- Bij het **historische perspectief** zoomen we in op de ontwikkeling in de tijd: hoe is de huidige situatie ontstaan?

Deze zeven perspectieven vormen de basis voor een herwaardering van onze collectie en ons verzamelbeleid. Een voorwerp past in de collectie als het aansluit bij minimaal één van deze perspectieven én verband houdt met mondialisering of een mondiale kwestie.

3.5 Collectiewaardering

De waardering van een collectie verandert door de tijd heen, maar is ook afhankelijk van het perspectief en van de aanwezige kennis. Waardering is altijd een momentopname. Er zijn in de afgelopen jaren verschillende museale waarderingssystemen ontwikkeld. Het Museon heeft tot nog toe de systematiek van Museum Inventarisatie Project MUSIP gebruikt, die aan het begin van deze eeuw werd ontwikkeld en die uitgaat van vier categorieën. Bij categorie A gaat het om objecten die van groot belang zijn voor het museum, symboolwaarde hebben, om prototypes of om voorwerpen die een essentiële ontwikkelings- en omwentelingsfase laten zien. Voorwerpen uit de B-categorie hebben bijzondere waarde, bijvoorbeeld een presentatie- of ensemble- of documentaire waarde. Tot categorie C behoren voorwerpen die weliswaar in het verzamelbeleid van het museum passen, maar die ook elders binnen de Collectie Nederland (kunnen) zijn vertegenwoordigd. Voorwerpen die niet in het verzamelbeleid passen of in ernstige staat van verval verkeren behoren tot categorie D, de afstootbare voorwerpen.

Met de actuele invalshoek die het Museon heeft gekozen, is **herwaardering van de collectie**

gewenst. Wat vóór de heroriëntering van groot belang voor het museum was, is dat nu wellicht minder. We stappen over op de waarderingsmethodiek die door de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed is ontwikkeld: *Op de Museale Weegschaal, collectiewaardering in zes stappen*⁵. Deze methodiek is toepasbaar op verschillende niveaus (totale collectie, deelcollecties en individuele voorwerpen) en op verschillende soorten collecties. Bovendien houdt ze niet alleen rekening met cultuurhistorische waarden maar ook met sociaal-maatschappelijke waarde en gebruikswaarde, die in het geval van het Museon zijn vastgelegd in de hiervoor behandelde verzamel perspectieven. Voor nieuwe aanwinsten passen we deze methode op objectniveau toe. Daarnaast zal in het kader van tentoonstellingsvoorbereidingen of onderzoek door externe deskundigen de waardering van individuele objecten of kleinere ensembles ter hand worden genomen.

3.6 Verzamelbeleid

Het Museon beschikt over een aankoopfonds, maar doet daaraan niet jaarlijks een dotatie. Om deze reden is het aankoopbeleid zeer restrictief. Onder hebben een aankoopfonds maar doen geen jaarlijkse dotaties en consequentie daarvan is een zeer restrictief gebruik ervan. Met het oog op de verwerving van voorwerpen die de mondiale thematiek van het Museon kunnen versterken, onderzoeken we of dit fonds in de komende jaren kan worden aangevuld.

Het verzamelbeleid van het Museon is gericht op het versterken van de collectie. Dit gebeurt door verwerving, maar ook door selectie en afstoting. Het centrale criterium bij verwerving, actief maar ook passief, is of de te verwerven voorwerpen aansluiten bij de actuele thematiek van het Museon. Concreet betekent dit dat bij aanwinsten moet worden aangegeven op welke manier deze **passen bij de zeven perspectieven en de mondiale thematiek** van het Museon, zoals beschreven op blz. 12 (*Een nieuwe visie op de collectie*). We sluiten daarbij zoveel mogelijk aan bij bestaande collectieonderdelen. Willen we bijvoorbeeld laten zien hoe culturen veranderen onder invloed van globalisering dan kiezen we voor Inuit, Ndebele of Thailand in plaats van een cultuur die niet of in mindere mate in de collectie is vertegenwoordigd. Het verzamelbeleid per deelcollectie staat beschreven in bijlage 2, blz. 68.

- Ons verzamelbeleid is gericht op voorwerpen met een grote presentatiewaarde, d.w.z. op voorwerpen die de potentie hebben om in tentoonstellingen te worden opgenomen.
- Speciale aandacht hebben we voor voorwerpen die actuele ontwikkelingen rondom onze thema's illustreren of iconisch zijn voor een mondiaal thema.
- Voorwerpen worden alleen aangenomen wanneer ze een essentieel hiaat in de collectie opvullen of wanneer ze een grotere presentatiewaarde hebben dan een vergelijkbaar voorwerp dat al in de collectie aanwezig is.

⁵ Op de museale weegschaal. Collectiewaardering in zes stappen. Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed, 2013.

Twee traanlampen uit Groenland, de eerste in de jaren 1930 verzameld door de latere Nobelprijswinnaar Nico Tinbergen, de andere in de jaren 1960 door een van de toenmalige conservatoren. De ene is uit natuursteen gemaakt, de andere uit blik. Samen laten ze zien hoe culturen onder invloed van mondialisering veranderen.

Zowel bij het actief als passief verzamelen geldt een aantal richtlijnen van algemene aard:

- Voorwerpen worden alleen als schenking in de collectie opgenomen, niet als bruikleen.
- Bij de verwerving van objecten houdt het Museon zich vanzelfsprekend aan de ethische code voor musea die door ICOM is opgesteld en door het museum is ondertekend.
- De schenker draagt alle rechten, inclusief auteursrecht en publicatierechten, over voor zover deze bij hem of haar berusten.
- Het Museon houdt zich strikt aan de privacywetgeving van de AVG betreffende het publiceren van namen en biografische gegevens gerelateerd aan de objecten. Het Museon gebruikt de door de schenker verstrekte persoonsgegevens na diens toestemming alleen in relatie tot de door deze geschonken objecten en niet voor andere doeleinden.

3.7 Ontzamelbeleid

Een belangrijk doel uit ons vorige collectieplan was een verhoging van de kwaliteit van de collectie door afstoting. Dit doel is nog lang niet bereikt en blijft dan ook voor de komende beleidsperiode overeind. Ons ontzamelbeleid heeft een tweeledig doel. Aan de ene kant is het gericht op afstoting van voorwerpen van geringe kwaliteit en voorwerpen die niet in het collectieprofiel van het Museon passen. Aan de andere kant is het gericht op het versterken van onze educatieve mogelijkheden en mogelijkheden op het gebied van *outreach* door voorwerpen zonder museale kwaliteit en zonder toegevoegde waarde voor de Collectie Nederland over te hevelen van onze museale naar onze gebruikscollectie.

Daarnaast realiseren we ons dat de huidige discussie over repatriëring van erfgoed ook voor de collectie van het Museon consequenties zou kunnen hebben.

3.7.1 Meer mogelijkheden voor educatie en *outreach*

Voor de museale collectie gelden terecht strenge criteria met betrekking tot het beheer en behoud. Voorwerpen kunnen niet zomaar voor alle educatieve doeleinden of *outreach*-activiteiten worden ingezet. In de praktijk echter vallen ook voorwerpen waarvoor deze criteria niet zouden hoeven te gelden onder de museale collectie, ook al zijn ze niet zeldzaam of bijzonder en hebben ze geen tentoonstellingswaarde. Dit komt voort uit de wijze waarop de collectie tot stand is gekomen. In het Museon, waar het decennialang om 'aanschouwelijk onderwijs' draaide, vervulde de collectie oorspronkelijk een voornamelijk educatieve rol; een belangrijk criterium om te bepalen of een

voorwerp wel of niet in de collectie werd opgenomen, was de educatieve waarde ervan. Soms waren het bijzondere objecten die een plek in een tentoonstelling kregen. Soms ook waren het objecten die in lessen of andere educatieve activiteiten werden gebruikt, in leskoffers werden opgenomen of dienst deden als tentoonstellingsattribuut. Soms ging het om hele series van gelijksoortige objecten. Wat de reden van acquisitie ook was, alle voorwerpen die het museum binnenkwamen kregen een inventarisnummer. Voor al deze voorwerpen gelden nu dezelfde strenge eisen ten aanzien van beheer en gebruik. Ze kunnen daardoor niet voor lessen en educatieve projecten worden ingezet. Sinds de vorige beleidsperiode maken we daarom onderscheid tussen de museale collectie en een educatieve collectie. **Geleidelijk hevelen we voorwerpen die slechts een educatieve en geen museale waarde hebben over naar de gebruikscollectie**, waardoor we ze ruimer voor educatieve doeleinden inzetten en bovendien besparen op de kosten voor beheer en behoud. Voor de definitieve statusverandering wachten we altijd de goedkeuring van de gemeente als eigenaar van de collectie af.

3.7.2 Repatriëring van collectie?

De volkenkundige collectie van het Museon is voor een belangrijk deel verworven in een tijd dat de verhoudingen in de wereld anders lagen en de wereld bestond uit een klein aantal koloniale mogendheden en een groot aantal koloniën. Vooral uit de voormalige Nederlandse koloniën zijn voorwerpen aanwezig, maar bij voorbeeld ook uit Afrikaanse landen toen die nog deel uitmaakten van een koloniaal rijk. Voor zover wij kunnen nagaan, zijn ze naar de toen geldende maatstaven op een legitieme manier verkregen en niet via roof. De verwervingscriteria zijn nadien echter – terecht – veel scherper geformuleerd en het valt niet uit te sluiten dat ons de komende jaren repatriëringsverzoeken zullen bereiken.

De LAMO bevat duidelijke richtlijnen om te bepalen welk erfgoed voor Nederland behouden moet blijven, maar voldoet niet als toetsingsmiddel voor de repatriëring van koloniaal erfgoed. Om dit hiaat op te vullen heeft de minister van OCW het initiatief genomen voor het opzetten van een **nationaal beleidskader voor de omgang met koloniale collecties**. Daarbij gaat het om het ontwikkelen van een methodiek voor herkomstonderzoek en van een zorgvuldige procedure voor de omgang met teruggaveverzoeken. Betwist een partij het juridische eigendom van voorwerpen uit collectie die door het Museon wordt beheerd, meent een partij dat voorwerpen via diefstal of roof in de collectie terecht zijn gekomen of is een partij van mening dat bepaalde voorwerpen een belangrijk onderdeel uitmaken van het cultureel erfgoed van het eigen land of volk, dan legt het Museon de claim voor aan de onafhankelijke adviescommissie die na het tot stand komen van de nieuwe richtlijnen zal worden ingesteld. Mocht deze adviescommissie de claim erkennen, dan wordt er een advies om de betreffende voorwerpen te repatriëren voorgelegd aan de Gemeente Den Haag als juridische eigenaar van de collectie.

4 Samenwerking

Om de kwaliteit van de collectieregistratie te versterken, het verzamelbeleid met collega-instellingen af te stemmen en een groter bereik van de gedigitaliseerde collectie te realiseren, is het Museon in verschillende samenwerkingsverbanden actief. De samenwerking met het **Nationaal Museum van Wereldculturen** komt voort uit de samenwerking van de Nederlandse volkenkundige musea in de inmiddels opgeheven Stichting Volkenkundige Musea Nederland. Afgesproken is om de verworvenheden van dit samenwerkingsverband niet verloren te laten gaan. Concreet betekent dit dat de volkenkundige collectie van het Museon onderdeel zal blijven van de digitale Volkenkundige Collectie Nederland, de bestaande afspraken op het gebied van collectieontsluiting worden gehandhaafd en het Museon en het Nationaal Museum van Wereldculturen gezamenlijk de Volkenkundige Thesaurus onderhouden. Deze thesaurus is overigens onlangs als *linked open data* beschikbaar gesteld aan onderzoekers en ontwikkelaars.

Het Museon is actief lid van de **Stichting Musea en Herinneringscentra 40-45** (SMH). Binnen de collectiewerkgroep van dit samenwerkingsverband wordt overlegd over verzamelbeleid en collectieontsluiting. In het kader van deze samenwerking levert het Museon ook collectie-informatie aan de gemeenschappelijke website oorlogsbronnen.nl. Om de uitwisseling van informatie binnen deze website te vergemakkelijken, heeft het Museon de door het Instituut voor Oorlogs-, Holocaust- en Genocidestudies NIOD ontwikkelde thesaurus in zijn eigen thesaurus geïntegreerd.

Binnen de collectiewerkgroep van de **Stichting Nederlandse Natuurhistorische Collecties** (SNNC) vindt afstemming plaats op het gebied van collectiebeheer, -registratie en -mobiliteit. Daarnaast is het de bedoeling om aan te sluiten op de Europese onderzoeksinfrastructuur DiSSCo⁶, waarvan in Nederland Naturalis de voortrekker is, en ligt er een voorstel om samen met Naturalis te onderzoeken of in de collectieregistratie een rol voor automatische beeldherkenning kan zijn weggelegd⁷.

Een van de technieken op het gebied van kunstmatige intelligentie die de laatste jaren een vogelvlucht neemt, is geautomatiseerde beeldherkenning op basis van deep learning. Voor de culturele en museale sector biedt automatische beeldherkenning grote kansen, zoals bij het herkennen van soorten in natuurhistorische collecties. In een samenwerkingsproject, geïnitieerd door **Naturalis**, onderzoeken we hoe we automatische beeldherkenning een rol in de collectieregistratie kunnen geven.

De **Beeldbank Nederlands-Indië** (BBNI) is een samenwerkingsproject van NIOD, Nationaal Archief, Nationaal Museum van Wereldculturen, Museon, Museum Bronbeek, Spoorwegmuseum, Nederlands Instituut voor Militaire Historie, Nederlands Instituut voor Beeld en Geluid, EYE Filmmuseum en het Literatuurmuseum onder leiding van initiatiefnemer Thom Hoffman. Doel is de ontwikkeling van een online platform waar historisch beeldmateriaal over Nederlands-Indië, afkomstig uit collecties van de deelnemende erfgoedinstellingen, gepresenteerd wordt aan een zo breed mogelijk publiek.

⁶ <https://dissco.eu/>

⁷ Beeldherkenning als instrument voor museumcollecties. Innovatieproject in de Nederlandse natuurhistorische musea. Aanvraag Mondriaan Fonds.

Eind 2014 hebben het Museon en **het Indisch Herinneringscentrum (IHC)** een samenwerkingsovereenkomst getekend. Afgesproken is dat het IHC de bij hen aangeboden voorwerpen en tekeningen uit de periode van de Japanse bezetting van Nederlands-Indië tot aan de soevereiniteitsoverdracht in 1949 aanbiedt bij het Museon. Het Museon stelt daar tegenover dat het IHC objecten uit de collectie mag lenen voor tentoonstellingen en publicaties. Het is een logisch samenwerkingsverband. Aan de ene kant overlappen de doelstellingen van het Indisch Herinneringscentrum en het Museon elkaar, aan de andere kant hebben beide een andere taak. Het Museon verzamelt de voorwerpen, tekeningen en relictten uit de periode van de Tweede Wereldoorlog in Nederlands-Indië, beheert deze en publiceert de verzameling op de website. Het Indisch Herinneringscentrum richt zich op educatie en voorlichting en laat vooral veel mensen met herinneringen aan het woord. De samenwerkingsafspraken versterken de invalshoek die beide instellingen hebben gekozen.

Ook met het **Haags Historisch Museum** en **Oranjehotel** overlegt het Museon over verdere samenwerking op het gebied van collecties. Het Museon beheert de gedigitaliseerde collectie-informatie van de zeebiologische collectie van **Muzee Scheveningen**. Vrijwilligers van de **Haagse Geologische Vereniging** werken structureel mee aan een betere ontsluiting van de geologische collecties van het Museon.

5 Behoud en beheer

5.1 Knelpunten in collectiebeheer

‘Met de bezuinigingen is de slagkracht van het museum op het gebied van collectiebeheer, -registratie en –ontsluiting afgenomen. De omvang van de afdeling collecties is met een derde afgenomen. Het hoofd collectie is nu ook hoofd van de afdeling productie (waaronder opbouwen tentoonstellingen, klimaatbeheersing, licht, gebouwenbeheer). Erfgoedhuis Zuid-Holland, 2016

‘Voorheen konden de registratoren van tijd tot tijd deze papieren administratie omzetten naar TMS maar hier is in de huidige situatie minder tot geen tijd voor beschikbaar.’ Erfgoedhuis Zuid-Holland, 2016

‘Op dit moment beschikken de medewerkers over te weinig tijd om de schenkingen naar behoren te registreren en is er een achterstand.’ Erfgoedhuis Zuid-Holland, 2016

‘Er is veel expertise in huis en er wordt hard gewerkt om met een beperkt team het niveau zo hoog mogelijk te houden. Toch concluderen de rapporteurs dat door de hoeveelheid werkzaamheden op het gebied van conservering en het kleine team de werkdruk erg hoog is.’ Erfgoedhuis Zuid-Holland, 2016

Afstoting kost veel tijd en zorgt ervoor dat het afstotingsproces langzaam verloopt. De medewerkers ervaren dit als een knelpunt. Erfgoedhuis Zuid-Holland, 2019

Het gebrek aan voldoende menskracht voor behoud en beheer en daarmee een verhoogde werkdruk ervaart het museum als een knelpunt. De rapporteurs onderstrepen dit.’ Erfgoedhuis Zuid-Holland, 2019

‘Musea doen het goed, beheer en behoud van de collecties onder druk’, zo schrijft de Nederlandse Museumvereniging in september 2019. ‘Door stijgende werkdruk (...) komt de collectietaak van musea in het geding. De druk is niet alleen ongezond, maar leidt ook tot ongewenste uitstroom en zet een rem op het bruikleenverkeer. (...) Voor de langere termijn zijn dit aanmerkelijke risico’s voor de aantrekkingskracht van Nederlandse musea. Alle inwoners van ons land verdienen een betere bescherming van de museumcollecties, een enorm cultureel kapitaal dat van ons allemaal is.’⁸ Het Museon is wat dit betreft geen uitzondering, zo constateert het Erfgoedhuis Zuid-Holland, dat namens de gemeente Den Haag toezicht houdt op de collectietaak van het Museon. Wat het Museon op collectiegebied doet, doet het goed, zo blijkt uit de rapportage die het Erfgoedhuis in 2014, 2016 en 2019 heeft uitgebracht, maar er zijn aanzienlijke achterstanden op verschillende terreinen van het

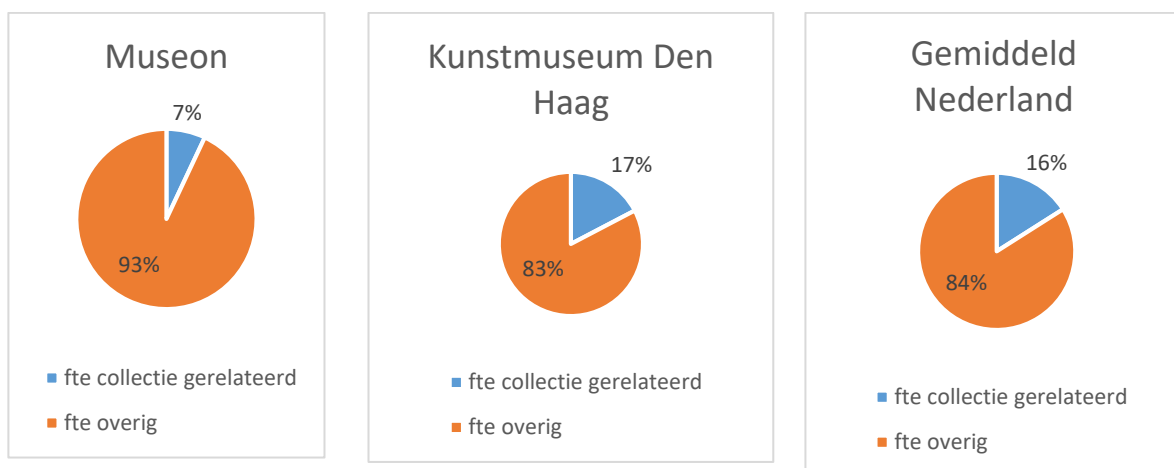
⁸ *Museumcijfers 2018*, Nederlandse Museumvereniging.

collectiebeheer die door een structureel gebrek aan menskracht slechts uiterst langzaam ingelopen worden.

Voor collectiewerkzaamheden ziet de formatie van het Museon er als volgt uit:

- Conservator/registrator 1,6 fte
- Collectiebeheerder 1,0 fte
- Collectiedepotmedewerker 0,8 fte

Dit betekent dat zo'n zeven procent van de totale formatie van het Museon toegeschreven is aan collectiewerkzaamheden, terwijl voor de Nederlandse museumwereld als geheel dit percentage zestien procent bedraagt⁹. De gevolgen voor het collectiebeheer zijn enorm.

Formatie t.b.v. collectiebeheer afgezet tegen de totale formatie: de cijfers voor het Museon vergeleken met die van het Kunstmuseum en het Nederlands gemiddelde.

Binnen de huidige formatie ligt de nadruk in de dagelijkse werkzaamheden logischerwijs op de werkzaamheden die op het moment het hardste nodig zijn: selectie en gereedmaken van voorwerpen voor tentoonstellingen, afhandelen van bruiklenen, registratie van aanwinsten, begeleiding van vrijwilligers die aan de collectie werken, afhandelen van onderzoeksvragen, bijwerken van de thesauri, reguliere lichtmetingen, inspectie van ongedierte, schoonmaakwerkzaamheden enz. Voor het inlopen van achterstanden blijft binnen de bestaande bezetting maar weinig tot geen tijd over. Dit heeft onder meer tot gevolg dat de standplaatsregistratie onder de norm is, zoals het Erfgoedhuis constateert. Daarnaast bevinden zich in het depot nog steeds voorwerpen die niet zijn gefotografeerd of zelfs geregistreerd. Een belangrijk deel van de oude registratieboeken en kaartenbakken is nog niet gedigitaliseerd en daardoor ook niet online voor ons publiek toegankelijk. Veel van de collectiematerialen moeten vervangen worden. Aan het bepalen van de toegestane lichtduur en het bepalen van de bijbehorende klasse komen we niet toe. Oude bruiklenen zijn nog niet volledig geregistreerd en daardoor slecht toegankelijk. Voor het nalopen van de collectie op objecten die mogelijk, volgens de huidige criteria, op onethische wijze verkregen zijn (zie blz. 16, *Repatriëring van collectie?*), is geen menskracht beschikbaar. Voor de kwaliteitsslag die het museum wil maken door collectie af te stoten die niet aan museale standaarden voldoet of onvoldoende aansluit bij het profiel van het museum, ontbreekt de tijd.

⁹ Museumcijfers 2018, Nederlandse Museumvereniging.

Om deze reden vragen we de gemeente Den Haag om financiering van **een extra 1,6 fte (€ 120.000 per jaar)**, die het mogelijk maakt onze taak van collectiebeheerder beter te vervullen. Met de toekenning ervan brengen we het percentage van de totale formatie dat is geormerkt voor collectiebeheer naar elf procent, nog steeds flink onder het landelijke gemiddelde.

Met de financiering van die we in ons nieuwe beleidsplan opvoeren, brengen we dit percentage naar 11 procent, nog steeds ruim onder het landelijk gemiddelde. Bij toekenning van deze extra financiering zal de aandacht in eerste instantie vooral uitgaan naar het wegwerken van de achterstand op het gebied van standplaatsregistratie, wat door het Erfgoedhuis als het meest urgent wordt gekenschetst.

5.2 Depots

In het museum zijn drie plaatsen waar collectie wordt bewaard:

- Algemeen depot (1.200 m²)
- Biologiedepot (160 m²)
- Textieldepot (60 m²)

De condities in de depots zijn goed. Statische stellingkasten moeten nog vervangen worden door rolkasten. Gebrek aan financiën verhinderen deze verbetering.

5.3 Preventieve conservering

5.3.1 Klimaatbeheer

De grenswaarden van de klimaatinstallatie zijn als volgt afgesteld:

	Winter		Zomer	
	Temp	RV	Temp	RV
Depot	18°C ± 1°C	48-52% ± 3%	T 20°C ± 1°C	48-52% ± 3%
Tentoonstellingen	20°C ± 2°C	50% ± 10%	22°C ± 2°C	48-52% ± 10%

Via het aan het klimaatsysteem gekoppelde Priva-programma worden de waardes permanent gecontroleerd en opgeslagen. Het Museon maakt jaaranalyses door de gegevens te verwerken in een psychrometrische kaart.

De laatste grote werkzaamheden aan het klimaatbeheersysteem waren in 2010, toen de luchtbehandelingskasten zijn gereviseerd. De twee koelunits zijn veel ouder en inmiddels zo onbetrouwbaar geworden dat de juiste temperatuur en relatieve vochtigheid niet meer vallen te garanderen. In 2019 zijn er twee keer ernstige storingen geweest waarbij de grenswaarden in de depots van het Museon en Kunstmuseum ver en meerdere dagen overschreden werden. Ook in de tentoonstellingsruimtes van het Museon gebeurde dit meerdere keren. Kennis over deze koelunits is in Nederland nauwelijks nog aanwezig, de verkrijgbaarheid van vervangende onderdelen twijfelachtig. Het Museon dringt daarom aan op een spoedige **vervanging om verdere storingen en schade aan de collecties van zowel het Museon als het Kunstmuseum te voorkomen**. Het gaat om een omvangrijke operatie, zowel financieel als qua uitvoering.

5.3.2 Depotinrichting en collectiematerialen

Het Erfgoedhuis beveelt in het huidige en eerdere rapportages het vervangen van verkeerde collectiematerialen en houten dragers in het depot aan. De huidige veroorzaken schade aan de collectie. Met de honorering van de extra subsidieaanvraag kan hier een slag in gemaakt worden en dit onderwerp structureel worden aangepakt.

5.3.3 Verlichting

In de tentoonstellingsruimten is het Museon bezig met de overschakeling op ledverlichting. In de centrale tentoonstellingsruimte op de eerste verdieping is dat inmiddels gebeurd. Gezien de hoge investeringen zullen de begane grond en zalen, evenals de depots later aan de beurt zijn. In de afgelopen beleidsperiode zijn de depots voorzien van bewegingssensoren. Hierdoor branden de lampen alleen nog maar op plekken in het depot waar medewerkers aan het werk zijn; de tijdsduur dat de collectie aan licht wordt blootgesteld is hierdoor sterk gereduceerd.

Verlichting in de tentoonstellingsruimten op de eerste verdieping

Het tentoonstellen brengt per definitie schade toe aan voorwerpen. Wat betreft het beperken van lichtschade aan de collectie volgen we de 'lichtlijnen' die het voormalige Instituut Collectie Nederland (ICN) heeft opgesteld¹⁰. Daarbij accepteren we voor voorwerpen in de categorie A en B één 'juist waarneembare verandering' (jvw) in vijftig jaar. De afname in jvw's per hoeveelheid lux per tijdseenheid is afhankelijk van de gevoeligheid van het materiaal, waarvoor RCE een vijftal klassen

¹⁰ Het beperken van lichtschade aan museale objecten: lichtlijnen. ICN-informatie nr. 13, 2005.

onderscheidt:

		Objecten in categorie A en B	Objecten in categorie C
Klasse	ISO	Belichtingsregime (1 jwv in 50 j) uv < 10 $\mu\text{W}\cdot\text{lm}^{-1}$	Belichtingsregime (1 jwv in 10 j) uv < 10 $\mu\text{W}\cdot\text{lm}^{-1}$
Als nieuw	< 1	Bij uitzondering tijdelijk tentoonstellen	
Hoog gevoelig	1-3	15 dagen per jaar @ 50 lx	55 dagen per jaar @ 50 lx
Gevoelig	4-6	167 dagen per jaar @ 150 lx	290 dagen per jaar @ 150 lx
Laag gevoelig	7-8	365 dagen per jaar @ 200 lx	365 dagen per jaar @ 200 lx
Niet gevoelig	> 8	Geen eis	Geen eis

Samenvatting richtlijnen voor verlichting

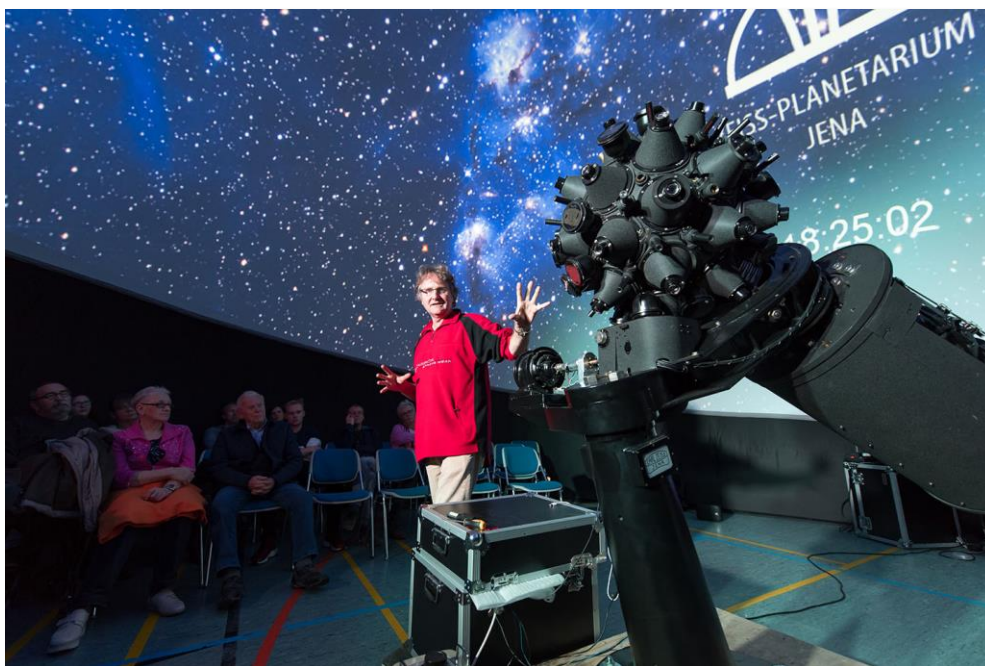
Per klasse hanteren we, conform de aanbevelingen van het ICN, als maximaal toelaatbare belichtingsdosis de laagste ISO-waarde binnen de klasse. Voor alle voorwerpen die worden tentoongesteld, in het Museon of elders, en van de voorwerpen in de categorieën A en B leggen we vanaf de nieuwe beleidsperiode de klasse vast in het collectieregistratiesysteem TMS, tenminste als onze aanvraag voor uitbreiding van de formatie op het gebied van collectiebeheer wordt gehonoreerd. Waarschijnlijk zal dit tot extra maatregelen leiden om de normen (1 jwv per 50 jaar voor voorwerpen in de categorieën A en B) te waarborgen. Een van de mogelijkheden hiervoor is het aanbrengen van sensoren die het licht aanschakelen als er bezoekers in de buurt van een lichtgevoelig object komen; vanzelfsprekend zullen hiervoor extra investeringen in bijvoorbeeld bewegingssensoren noodzakelijk zijn. Ook valt er niet aan te ontkomen om objecten in de semipermanente tentoonstellingen vaker te wisselen, wat een extra verzwaaring van het takenpakket van de collectiemedewerkers zal vergen.

5.3.4 Integrated Pest Management (IMP)

Voor het preventief ontsmetten van de meeste soorten collectie, inkomende bruiklenen en schenkingen beschikt het Museon over een grote vriescel. Hierdoor hoeven de voorwerpen niet (chemisch) behandeld te worden door externe bedrijven en worden kosten bespaard. Zowel door eigen personeel als ook via een extern bedrijf wordt er structureel op de aanwezigheid van onder andere schadelijke insecten gecontroleerd. Dit wordt in logboeken en via een online systeem bijgehouden.

5.4 Restauratie

Door beschadigingen in het verleden ontstaan bij de verhuizing in 1985 naar de huidige locatie is er nog steeds een inhaalslag te maken op het gebied van restauratie. Omdat het Museon geen eigen restaurateur in dienst heeft, beperken we ons hierbij tot voorwerpen die onderdeel van een tentoonstelling zullen uitmaken.

De oudste sterrenprojector ter wereld, die van het voormalige Sijthoff-planetarium aan de Grote Marktstraat, uitgebrand in 1976, maakt deel uit van de Museoncollectie. Momenteel wordt het apparaat, dat - naar de plek waar het in 1924 door fabrikant Zeiss werd geproduceerd - ook bekend staat als 'het wonder van Jena' met veel liefde door amateurastronomen gerestaureerd en weer gebruiksklaar gemaakt. Inmiddels is er een aantal voorstellingen geweest waarin het apparaat werd getest. Begin jaren '20 reist het naar het Deutsches Museum in München voor een tentoonstelling. Daarna komt het terug naar Den Haag.

5.5 Collectieregistratie

De collectieregistratie is in handen van twee registratoren/conservatoren (1,6 fte) en een aantal vrijwilligers. Een aantal van deze vrijwilligers is gespecialiseerd in een of meer vakgebieden. Hun kennis verhoogt de kwaliteit van een aantal deelcollecties. Naast deze specialisten zijn er ook enkele vrijwilligers die hand- en spandiensten verlenen, zoals eenvoudige administratieve werkzaamheden. Voor nieuwe vrijwilligers geldt een sollicitatieprocedure.

Voor de collectieregistratie hanteren we een prioritering: aanwinsten en objecten die onderdeel zijn van onderzoek, tentoonstellingen of bruiklenen hebben voorrang. Er is een uiterst beperkte ruimte voor de ontsluiting van de collectie op haar intrinsieke betekenis en educatieve waarde en opschoning van de registratie. De resultaten van onderzoek door derden aan de collectie worden zorgvuldig toegevoegd aan de desbetreffende objecten in het registratiesysteem The Museum System (TMS).

Met betrekking tot de collectieregistratie hanteren we strikte **standaarden**. De wijze van registratie is vastgelegd in een gedetailleerde invoerhandleidingen gebaseerd op de richtlijnen van Spectrum, de internationale standaard voor collectiemanagement. Alle handleidingen zijn raadpleegbaar op het opstartscherm van TMS. Voor de ontsluiting op basis van trefwoorden maken we gebruik van verschillende facetten van bestaande (landelijke) terminologiebronnen die geïntegreerd zijn in één eigen thesaurus. De basis voor deze thesaurus is die van de Nederlandse volkenkundige musea, die op zijn beurt op de AAT (*Art and Architecture Thesaurus*) is gebaseerd. Daarnaast is de geografische ontsluiting gebaseerd op de TGN (*Getty Thesaurus of Geographic Names*). Voor de collectie Tweede

Wereldoorlog wordt de door het NIOD ontwikkelde thesaurus WO II gebruikt. Voor de natuurhistorische collecties fungeren de *Catalogue of Life*, *WoRMS* en het *Nederlands Soortenregister* als referentie. Een groot deel van onze thesaurus wordt als *linked open data* via internet toegankelijk gemaakt.

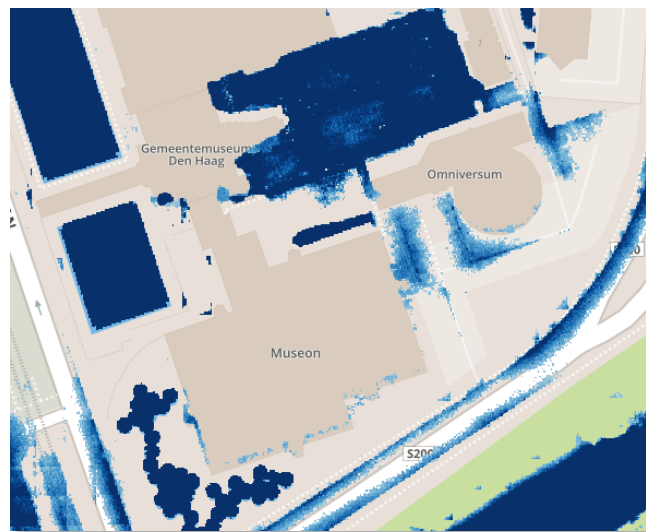
5.6 Risicobeheer

Naast een Bedrijfshulpverleningsplan (BHV) beschikt het Museon over een Collectiehulpverleningsplan, dat in het kader van het Haags Preventie Netwerk tot stand is gekomen. Dit plan wordt voortdurend geactualiseerd; voor het laatst is dit in 2019 gebeurd. Ook maakt het Museon gebruik van de faciliteiten van de Database Incidentenregistratie Cultureel Erfgoed (DICE)¹¹. In de nieuwe beleidsperiode worden één table top-oefening en één meer realistische oefening ingepland.

Overstromingen en wateroverlast

Het Museon bevindt zich, net als de andere Haagse erfgoedinstellingen, in een gebied dat door zijn ligging een verhoogd risico heeft op overstroming en wateroverlast door extreme neerslag; door de klimaatverandering neemt dit risico verder toe. In opdracht van het Haags Preventie Netwerk is daarom een analyse van dit gevaar gemaakt. Uit het rapport¹²: *“Een overstroming vanuit Scheveningen Boulevard zal hoogstwaarschijnlijk worden veroorzaakt door een stormvloed. (...) Het Museon blijft vrij van overstromen. (...) Bij een doorbraak bij Scheveningen Uitwateringssluis stroomt het water richting het centrum, waarna het zich evenwijdig aan de kust verder (in noordoostelijke en zuidwestelijke richting) verspreidt. De maximale waterdiepte in het centrum bedraagt 1 meter, in de rest van de stad minder dan 0,5 meter. (...) In de directe omgeving van het (...) het Museon (...) varieert de waterdiepte op straat tussen 0,1 en 0,9 m. De stroomsnelheden zullen vrijwel overal kleiner zijn dan 0,5 m/s, behalve direct achter de breslocatie. (...) Het water bereikt de instellingen volgens de simulatie pas na drie dagen. De ‘piek’ ter plaatse van het Museon duurt ongeveer een dag. (...) De maximale waterdiepte bij Museon van 0,9 m valt in de klasse 0,75 – 1,0 m.*

De impact van extreme neerslag is minder groot dan bij een stormvloed, omdat het over minder hoeveelheden water gaat en de problemen vaak lokaal zijn. Daarentegen kan neerslag overal in het gebied vallen en vereist het dat de afwatering van het hemelwater in het gehele gebied voldoende is georganiseerd. Het rioleringsstelsel speelt hierin dus een belangrijke rol. Ook is extreme neerslag maar erg kort van te voren te voorspellen (1 á 2 uur), zodat maar beperkte

¹¹ <https://www.cultureelerfgoed.nl/onderwerpen/veilig-erfgoed/dice>

¹² Overstromingsscenario's Haagse cultureel erfgoedinstellingen, Royal HaskoningDHV, 2017

voorzorgsmaatregelen genomen kunnen worden. (...) Gemeente Den Haag heeft een berekening uitgevoerd met een 3Di model waarin het rioleringssysteem en een gedetailleerde bodemkaart van Den Haag is opgenomen. In deze berekening is uitgegaan van een constante belasting van 50 mm/uur voor 2 uur lang. Deze wolkbreuk heeft zo'n hoge intensiteit dat de afvoercapaciteit van het rioleringssysteem overschreden wordt en water op straat ontstaat. In totaal valt er in dit scenario dus 100 mm in 2 uur tijd. (...) Ten noordoosten van het Museon (tussen Museon en het Omniversum) kan wateroverlast voorkomen met maximale waterdieptes van ca. 20 cm. De verwachte maximale waterdiepte aan de rand van het gebouw is 13 cm (T2250). In de 1-uursbui (T225) is dit ca. 10 cm."

Bijlage 1: deelcollecties, beschrijving en belang

De collectie van het Museon is verdeeld over een drietal domeinen: Natuur, Cultuur en Technologie. Binnen elk domein onderscheiden we een aantal collectiegroepen. In onderstaand schema geven we een overzicht van alle collectiegroepen en de collecties die daaronder vallen. In het schema verwijzen we per collectie naar de pagina met een uitgebreide beschrijving ervan.

Domein	Collectiegroep	Collectie	Blz.
Natuur	Gewervelden	Zoogdieren	30
		Vogels	30
		Reptielen en amfibieën	31
		Vissen	31
	Ongewervelden	Zuid-Hollandse zoetwatermacrofauna	32
		Insecten	32
		Crustacea	33
		Mollusca	33
		Overige ongewervelden	33
	Botanie	Herbarium	34
		Zaden en houtmonsters	34
	Gesteenten en mineralen	Gesteenten	34
		Mineralen	35
	Fossielen	Plantfossielen	36
		Schotland & Orkneyeilanden	36
		Bundenbach	37
		Sollnhofen	37
		Araripegebied	37
		Barnsteen	38
		Fossiele ongewervelden	38
		Fossiele gewervelden	39
		Pleistocene zoogdieren	39
	Natuurhistorische representaties	Geologische modellen, afgietsels en tekeningen	40
Zoölogische modellen en tekeningen		40	
Botanische en mycologische modellen		40	
Cultuur	Azië	Azië	42
		Indonesië	42
		Indo-Javaans	43
		Indonesische weefsels	43
		Tibet en Nepal	44
		Thailand	44
		India	45
	Afrika	Afrika	45
		Noord-Afrika	46
		Zuidelijk Afrika	47
	Midden- en Zuid-Amerika	Midden- en Zuid-Amerika	47
		Suriname	47
		Peru	48
	Noord-Amerika	Inuit	48
		Indiaans Noord-Amerikaans	49

		Noord-Amerika overig	50
	Oceanië en Australië	Papua	50
		Papoea Nieuw-Guinea	51
		Oceanië en Australië overig	51
	Oorlog, vrede en recht	Tweede Wereldoorlog Nederland	52
		Tweede Wereldoorlog Nederlands-Indië	52
		Eerste Wereldoorlog en Interbellum	53
		Kolonialisme	53
		Oorlog, vrede en recht overig	54
	Archeologie	Prehistorie Nederland	54
		Prehistorie buiten Nederland	55
		Egyptische oudheden	55
		Luristan/Nabije Oosten	55
		Klassieke Oudheid	56
		Middeleeuwen en Nieuwe Tijd	56
	Europa	Europees dagelijks leven	56
		Europees textiel	57
	Economie	Gereedschap	57
		Machinemodellen	57
		Munten en waardepapieren	57
		Maten en gewichten	58
		Rekenhulpmiddelen	58
		Schrijfmachines en kantoorbenodigdheden	58
		Transport	59
	Onderwijs en opvoeding	Primair onderwijs Nederland	59
		Poppenspellen	60
		Kindertijd	60
	Communicatietechnologie	Druktechnologie	61
		Telecommunicatie	61
		Computers	61
	Beeldmateriaal	Beeldmateriaal	62
Technologie	Beeld en geluid	Fotografie	63
		Film- en videoapparatuur	63
		Geluid	64
	Wetenschappelijke en meetinstrumenten	Tijd en tijdmeting	64
		Astronomie	64
		Elektriciteitsleer en magnetisme	65
		Geluidsleer en magnetisme	65
		Hydrostatica	65
		Landmeetkunde en navigatie	66
		Optica en atoomfysica	66
		Thermodynamica	66
		Meteorologie	67

5.7 Leeswijzer

Bij de beschrijving per collectie hanteren we een driedeling, waarin we het belang ervan aangeven, voor **Nederland**, voor de **Haagse regio** en voor het **Museon**. Soms is een collectie over het geheel genomen niet van nationaal belang (ook al bevat ze misschien enkele voorwerpen van nationaal belang), maar is ze wel belangrijk voor de regio Den Haag of voor het Museon zelf. Een enkele keer is een collectie wel van nationaal belang, maar sluit ze minder goed aan bij het profiel van het Museon.

Komende periode stappen we over op een andere manier van collectiewaardering (zie blz. 13). In deze overgangsfase handhaven we echter de oude waarderingsmethodiek in de collectiebeschrijvingen. In onderstaande tabellen is deze terug te vinden onder de noemer 'Categorie'.

Op blz. 13 zijn de **perspectieven** aan de orde geweest van waaruit we naar onze collectie kijken. Deze komen terug in onderstaande collectiebeschrijvingen. Per collectie geven we – schematisch, in kleur - aan welke perspectieven van toepassing zijn; hoe donkerder de kleur, des te relevanter het perspectief. Daarnaast keren ze met name terug in de beschrijving van het belang van de collectie voor het Museon. Ze vertellen immers iets over de wijze waarop voorwerpen kunnen worden ingezet in tentoonstellingen en educatieve activiteiten.

Per collectie wordt het aantal objecten genoemd. Voor een deel berusten de getallen en de percentages deels op schattingen.

5.8 Collecties Natuur

Collectiegroep Gewervelden

Zoogdieren							3.630 stuks	
Perspectief	ec.	soc.	pol.	cult.	ind.	nat.	his.	
Geografie	Bijna alle continenten, vooral Nederland, Indonesië, Suriname en diverse eilandgroepen							
Zeldzaamheden	Ja	Belang	Nationaal					
Topstukken	o.a. ottercivetkat (95147), doeklangoer (72626), netgiraffe: opgezet en skelet (20700), potvis skelet (100000), schedel Sumatraanse neushoorn (44207), schedel Javaanse neushoorn (58875), narwaltand (58076), skelet van aye-aye (101593), Javaanse panter (41211), bongo (115995), chimpansee opgezet (218581), chimpanseeskelet (58718), Borneose orang-oetan (211879)							
Categorie	A 3 % - B 85 % - C 7 % - D 5 %							
NL	Deze verzameling bestaat uit opgezette zoogdieren, skeletmateriaal, schedels, jachttrofeeën, vloeistofpreparaten en diverse onderdelen van dieren zoals huiden en nagels. Er zijn ook zeldzaamheden van nationaal belang vertegenwoordigd, zoals het complete skelet van de 'Egmondse' potvis uit 1979. Spectaculair is het skelet en het opgezette dier van een mannetjesgiraf 'Mark' uit Diergaarde Blijdorp; de opgezette giraf maakt momenteel deel uit van de vernieuwde opstelling van Naturalis..							
DH	Historisch van belang voor de Haagse regio is de aanwezigheid van dieren afkomstig uit de voormalige dierentuinen van Den Haag en Wassenaar.							
MUS	De collectie bevat vertegenwoordigers uit vele biota en ecosystemen: tropisch regenwoud, de gematigde streken, de poolstreek, woestijnen, eilanden enz. Hierdoor zijn aspecten van aanpassingsmogelijkheden en -onmogelijkheden aan klimaatveranderingen en de invloed van de mens goed uit te leggen. In deze collectie zitten ook invasieve soorten, die aan de ene kant onderwerpen als klimaatverandering illustreren en anderzijds voor specifieke en vaak complexe problemen zorgen. De collectie heeft naast deze biologische ook een culturele betekenis. Ze reflecteert onze koloniale geschiedenis en bevat soorten waarmee de mens een belangrijke relatie heeft. Ook laat de collectie dankzij haar ouderdom de ontwikkeling binnen het prepareervak goed zien.							

Vogels							10.820 stuks	
Perspectief	ec.	soc.	pol.	cult.	ind.	nat.	his.	
Geografie	Wereldwijd, met een nadruk op Europa, Zuidoost-Azië en Zuid-Amerika							
Zeldzaamheden	Ja	Belang	Nationaal					
Topstukken	o.a. Filipijnse apenarend (224011), kakapo (101592), Amerikaanse trekduif (92747), dunbekwulp (98354), lammergier (221405), monniksgier (163683), ei van olifantsvogel (201449), botten van een moa (221031)							
Categorie	A 10 % - B 72 % - C 16 % - D 2 %							
NL	Deze collectie bevat opgezette vogels, balgen, skeletten, schedels, vloeistofpreparaten, eieren en nesten. Uit vrijwel alle zoögeografische gebieden zijn soorten vertegenwoordigd. De nadruk ligt op vogels uit de voormalige Nederlandse koloniën en het paelectisch gebied, met name Nederland. De collectie bevat zeldzame en bedreigde subtropische en tropische soorten (CITES). Met name de opgezette vogels, 3294 stuks, zijn van belang.							

	De meeste inheemse soorten zijn aanwezig waaronder verschillende soorten van de Rode lijst. Bij de opgezette vogels is een grote diversiteit van houdingen zoals baltsend, parend, jongen voerend, nestelend en vliegend gerealiseerd. Door deze natuurlijke houdingen is deze collectie binnen Nederland bijzonder.
DH	Een belangrijk onderdeel van deze collectie vormen de vogels uit de Haagse regio. Het Museon vervult hiermee zijn rol als natuurhistorisch kernmuseum voor de Haagse regio. In de collectie zijn bovendien opgezette vogels uit de voormalige Haagse en Wassenaarse dierentuinen opgenomen.
MUS	Deze collectie ondersteunt de thematiek van het Museon. Soorten verleggen hun leefgebied als gevolg van menselijk ingrijpen of door de mens geïnduceerde veranderingen waaronder die van het klimaat. Daarnaast vormen de vogels, doordat ze ook zelfs in de binnenstad vaak gezien worden, een goed middel om gevoel en respect voor de natuur bij te brengen. Deze collectie wordt zeer regelmatig ingezet voor tentoonstellingen in het Museon en exemplaren wordt ook door derden vaak in bruikleen gevraagd, vooral ook vanwege de natuurlijke houding waarin veel van de vogels zijn opgezet.

Reptielen en amfibieën							1.170 stuks	
Perspectief	ec.	soc.	pol.	cult.	ind.	nat.	his.	
Geografie	Wereldwijd							
Zeldzaamheden	Ja	Belang	Lokaal					
Topstukken	o.a. galapagosreuzenschildpad (49650), breedvoorhoofdkrokodil (42860), karetschildpad (102668)							
Categorie	A 1 % - B 87 % - C 7 % - D 5 %							
MUS	Deze collectie bevat opgezette dieren, vloeistofpreparaten en skeletten. Het gaat om exemplaren die wat uiterlijk of levenswijze betreft tot de verbeelding van het publiek spreken.							

Vissen							1.030 stuks	
Perspectief	ec.	soc.	pol.	cult.	ind.	nat.	his.	
Geografie	Wereldwijd, Europa							
Zeldzaamheden	Ja	Belang	Lokaal					
Topstukken	o.a. rostrum mestandzaagvis (232201)							
Categorie	A 1 % - B 74 % - C 15 % - D 10 %							
MUS	Deze collectie laat een doorsnede zien van de vissen uit de noordelijke Atlantische Oceaan met nadruk op de Noordzee. Daarnaast is er een bescheiden aandeel van zeevissen uit de tropen. Het gaat om vissen in gedroogde vorm en als vloeistofpreparaat. De verzameling is van belang gezien onze locatie dicht bij zee en onze maatschappelijke thema's op het gebied van voedsel en habitatverlies.							

Collectiegroep Ongewervelden

<i>Zuid-Hollandse zoetwatermacrofauna</i>							37.000 stuks
Perspectief	ec.	soc.	pol.	cult.	ind.	nat.	his.
Geografie	Zuid-Holland						
Zeldzaamheden	Ja	Belang	Nationaal				
Topstukken	Soorten van de rode lijst, zoals waterroofkever <i>Graphoderus zonatus</i> (Hoppe, 1795)						
Categorie	A 1 % - B 90 % - C 9 % - D 0 %						
	Deze collectie documenteert de zoetwatermacrofauna (insecten, weekdieren, wormachtigen en schaaldieren) van de provincie Zuid-Holland.						
NL	De soortensamenstelling verschaft informatie over de waterkwaliteit. De collectie heeft daarom een hoge ijk- en verificatiewaarde. Ze is een schoolvoorbeeld van analyses over veranderingen in ons milieu en hoe collecties daar een rol in spelen. De monsters werden genomen in de jaren tachtig van de twintigste eeuw. Ze laten een tijdopname zien van de zoetwaterfauna, zijn zeer goed omschreven en verkeren in uitstekende staat en zijn belangrijk binnen de Collectie Nederland.						
DH	Het onderzoek was met name voor het verkrijgen van een overzicht van de biodiversiteit in de provincie Zuid-Holland van groot belang. In de collectie weerspiegelt zich de rijkdom van de fauna van de provincie Zuid-Holland en de verspreiding van de diergroepen.						
MUS	De educatieve waarde van deze collectie ligt in de mogelijkheid deze collecties te gebruiken om veranderingen in de aquatische macrofauna te illustreren door veranderingen in het milieu.						

<i>Insecten</i>							61.000 stuks
Perspectief	ec.	soc.	pol.	cult.	ind.	nat.	hist.
Geografie	Wereldwijd, Europa, Nederland						
Zeldzaamheden	Ja	Belang	Nationaal				
Topstukken	Type-exemplaren						
Categorie	A 5 % - B 85 % - C 5 % - D 5 %						
	De collectie Insecten omvat met name vlinders, kevers, waterwantsen, bijen en wespen, maar ook alle andere groepen zijn aanwezig.						
NL	De collectie bevat verschillende type-exemplaren aan de hand waarvan nieuwe soorten beschreven zijn door gastwetenschappers en onze conservatoren. Dit is het geval bij de waterkers en waterwantsen.						
DH	De collectie is in de jaren tachtig aangevuld met de collectie uit de 2e gemeentelijke HBS, het Thorbeckelyceum in Den Haag. Aan deze school was de nestor van de Nederlandse coleopterologie, jhr. dr. Ed. Everts, verbonden als leraar biologie. Zijn hoofdcollectie is naar het NCB (Naturalis) in Leiden gegaan, maar duplicaten zijn op school achtergebleven en zijn nu in de Museoncollectie opgenomen. De waarde hiervan is vooral gelegen in de biogeografische gegevens die met de collectie verbonden zijn. Met zwaartepunten in de regio Den Haag, onder andere Meyendel.						
MUS	De wereld is zonder insecten niet voor te stellen. Het is veruit de belangrijkste en talrijkste groep levende dieren. Zonder insecten kan de mens niet bestaan. Voor zijn voedselvoorziening is de mens afhankelijk van bestuiving van de voedselgewassen door insecten. Sommige soorten zijn zelf een voedselbron. Aan de andere kant wordt de mens ook geplaagd door insecten. Ze brengen ziektes over en zijn ons vaak tot last. Binnen het thema biodiversiteit leveren de						

	<p>insecten een van de meest basale voorbeelden. Globalisering en de verspreiding van insecten gaan hand in hand. Wij reizen over de hele wereld nemen insecten mee naar voor hun onbekende continenten met onvoorziene gevolgen. Australië is het bekendste voorbeeld. Bij onze thematiek is de collectie insecten dan ook goed te gebruiken. Ook voor het uitleggen van allerlei biologische processen zoals evolutie en symbiose zijn insecten geschikt. Bovendien is er een aantal mooie voorbeelden om parallellen te leggen met de mens.</p> <p>De collectie is afkomstig uit Europa en onze voormalige koloniën, maar ook zijn delen afkomstig uit Argentinië en Kenia. Een groot deel is geschikt vanwege zijn schoonheid of om verwondering te wekken. Een ander deel heeft wetenschappelijke waarde.</p>
--	--

<i>Crustacea</i>							380 stuks
Perspectief	ec.	soc.	pol.	cult.	ind.	nat.	his.
Geografie	Wereldwijd, Europa, Nederland						
Zeldzaamheden	Ja	Belang	Lokaal				
Topstukken	o.a. Zuiderzeekrabbetje (91909), Europese rivierkreeft (219743)						
Categorie	A 1 % - B 89 % - C 5 % - D 5 %						
MUS	De verzameling bestaat voornamelijk uit kreeften, krabben en garnalen. De collectie speelt een rol bij het aangeven van de waarde van deze diergroep binnen het complexe zee-ecosysteem en bij het thema biodiversiteit. De collectie heeft in de eerste plaats een educatieve waarde.						

<i>Mollusca</i>							28.780 stuks
Perspectief	ec.	soc.	pol.	cult.	ind.	nat.	his.
Geografie	Wereldwijd, Europa, Nederland						
Zeldzaamheden	Ja	Belang	Lokaal				
Topstukken	o.a. papiernautilus (89533), doopvontschelp (217866), <i>Calyptogena magnifica</i> Boss & R. D. Turner, 1980 (232202)						
Categorie	A 1 % - B 70 % - C 20 % - D 9 %						
MUS	Deze grote en soortenrijke collectie is bij uitstek geschikt om het thema biodiversiteit te illustreren. De complexe levenswijzen maken deze groep belangrijk voor het gebruik in lessen en tentoonstellingen. Sommige soorten worden op diverse manieren door de mens gebruikt, als voedsel en zelfs als geld.						

<i>Overige ongewervelden</i>							1.650 stuks
Perspectief	ec.	soc.	pol.	cult.	ind.	nat.	his.
Geografie	Wereldwijd, Europa, Nederland						
Zeldzaamheden	Nee	Belang	Lokaal				
Topstukken							
Categorie	A 0 % - B 80 % - C 10 % - D 10 %						
MUS	De collectie bevat koralen, zakpijpen, mosdiertjes, sponzen, wormen, zeesterren, inktvissen etc. De waarde is voornamelijk educatief.						

Collectiegroep Botanie

Herbarium							15.790 stuks	
Perspectief	ec.	soc.	pol.	cult.	ind.	nat.	his.	
Geografie	Europa, Amerika, Nederland							
Zeldzaamheden	Ja	Belang	Lokaal					
Topstukken								
Categorie	A 5 % - B 85 % - C 10 % - D 0 %							
	Het herbarium bestaat voor het overgrote deel uit vaatplanten aangevuld met een kleine collectie wieren en korstmossen. De nadruk ligt op Nederland en Europa, al zijn er ook sets van planten uit onder andere India en Amerika.							
DH	Belangrijk binnen deze collectie zijn de Haagse vaatplanten, die de botanische verscheidenheid van de stad Den Haag rond het midden van de vorige eeuw laat zien. De kern wordt gevormd door de collecties van Marquardt en Mol. Ze hebben als lokale collecties een bijzondere positie binnen de collectie Nederland.							
MUS	Deze collectie dient vooral als ondersteuning bij bijvoorbeeld het thema biodiversiteit of klimaatverandering, maar ook voor meer ecologische en andere thema's heeft de collectie belang.							

Zaden en houtmonsters							1.500 stuks	
Perspectief	ec.	soc.	pol.	cult.	ind.	nat.	his.	
Geografie	Europa, Amerika, Nederland							
Zeldzaamheden	Ja	Belang	Lokaal					
Topstukken								
Categorie	A 2 % - B 65 % - C 18 % - D 15 %							
	De zaden, vruchten en houtmonsters zijn studiecollecties die in het verleden gebruikt zijn in het land- en tuinbouwonderwijs. De houtmonsters zijn voor een deel afkomstig uit de voormalige koloniën, waar ze als referentiesets voor de bosbouwbedrijven dienden.							
MUS	In tentoonstellingen en voor educatiedoeleinden worden ze o.a. gebruikt om onderscheid tussen houtsoorten te leren in relatie tot duurzaamheid met als doel het publiek aan te zetten tot verantwoord aankopen van duurzaam hout. Ook worden ze gebruikt om te laten zien welke rol zaden spelen in archeologisch en forensisch onderzoek.							

Collectiegroep Gesteenten en mineralen

Gesteenten							10.260 stuks	
Perspectief	ec.	soc.	pol.	cult.	ind.	nat.	his.	
Geografie								
Zeldzaamheden	Ja	Belang	Nationaal					
Topstukken	o.a. kogeldioriet (44794), banded iron formation (75171), metaconglomeraat (141410), plastiglomeraat (234622), KT-gesteente (234625), granaatglimmerschist (75274)							
Categorie	A 5 % - B 10 % - C 75 % - D 10 %							
	Deze collectie bevat alle stollings-, sedimentaire- en metamorfe gesteenten. Dit is inclusief de ertsen en andere delfstoffen, maar exclusief de minerale ertsen en delfstoffen. Onder de stollingsgesteenten verstaan we alle gesteenten die uit magma of lava gestold zijn. Een belangrijke groep hierbinnen zijn de IJslandse lavagesteenten. Sedimentaire gesteenten zijn alle gesteenten							

	<p>die zijn ontstaan uit erosiemateriaal van oudere gesteenten. Metamorfe gesteenten zijn stollings- of sedimentaire gesteenten die door druk en/of temperatuur van vorm en mineraalsamenstelling zijn veranderd.</p> <p>Gekoppeld aan de zwerfstenen in deze gesteentecollectie zijn circa 2.000 slijpplaatjes: dunne doorsneden van gesteenten waarmee onder een polarisatiemicroscop de exacte samenstelling van elk gesteente kan worden vastgesteld. Dit werk wordt gedaan voor petrologisch onderzoek, een onderdeel van alle aardwetenschappen. Helaas is de directe link tussen de slijpplaatjes en de gesteenten waarmee ze zijn verbonden in de loop der jaren voor een deel verloren gegaan.</p>
NL	<p>In deze collectie bevindt zich een groot aantal gidsgesteenten: zwerfstenen die tijdens de voorlaatste ijstijd (het Saalien) vanuit Scandinavië door het landijs zijn getransporteerd en in onze streken achtergelaten. Van een deel van de zwerfstenen in deze collectie is zowel de exacte herkomst in Scandinavië als de exacte vindplaats in Nederland bekend. Aan de hand van deze zogeheten gidsgesteenten is te reconstrueren hoe de bewegingsrichting van het landijs was. De collectie is daarmee van wetenschappelijke en educatieve waarde.</p>
DH	<p>De kern van deze collectie wordt gevormd door de oude collecties van de heren Vrijman en Westhoff, die in de jaren veertig tot en met zeventig van de vorige eeuw bijeen zijn gebracht. Als zodanig vormen ze een onderdeel van de geschiedenis van de Nederlandse, c.q. Haagse amateurgeologie.</p>
MUS	<p>Deze collectie vormt de basis van de geologie. Aan de hand van een uitgebreide collectie gesteenten kunnen in diverse educatieve programma's de wording van de aarde en de meeste geologische processen worden geïllustreerd.</p>

Mineralen							2.750 stuks
Perspectief	ec.	soc.	pol.	cult.	ind.	nat.	his.
Geografie	Europa, Noord- en Zuid-Amerika, Afrika						
Zeldzaamheden	Ja	Belang	Regionaal/lokaal				
Topstukken	o.a. bergkristal (75205), amethyst (108578), malachiet met azuriet (71952), rookkwarts (86407), krokoiet (75341), pyriet (112601), galeniet (65590), hematiet (82334)						
Categorie	A 5 % - B 20 % - C 65 % - D 10 %						
	<p>Mineralen zijn de bouwstenen van de aarde. De meest voorkomende mineralen vormen in een specifieke samenstelling en verhouding de grote gesteentemassa's in de aardkorst. Door geologische processen komen er in de natuur ruim vierduizend verschillende mineralen voor als vaste stof. In deze collectie zijn de belangrijkste mineralen vertegenwoordigd.</p>						
MUS	<p>Mineralen zijn voor de mens van onmisbaar belang. De geschiedenis van de mens is nauw verbonden met het gebruik van mineralen. Al vroeg werden ertsrijke gesteenten verzameld voor de vervaardiging van ijzeren, koperen en bronzen voorwerpen. De aanwezigheid van mineralen is dan ook één van de redenen waarom mensen zich in het verleden op bepaalde plekken hebben gevestigd.</p> <p>Mineralen worden verwerkt in veel van producten die wij in het dagelijks leven gebruiken. Calciet wordt in tandpasta verwerkt, veldspaten vormen het hoofdbestanddeel van schuurmiddelen. De computer kan niet zonder kwarts, koper en andere mineralen; de mobiele telefoon zou niet functioneren zonder goud, tin en wolfram. Het gebruik van deze mineralen kent ook een keerzijde: slechte arbeidsomstandigheden, slavernij, oorlogen, milieuvervuiling en aantasting van</p>						

het landschap zijn slechts enkele negatieve gevolgen van de delving van mineralen. De mineralencollectie van het Museon kan op al deze thema's worden ingezet.
--

Collectiegroep Fossielen

Al vroeg heeft de vondst van fossielen mensen gestimuleerd om de aarde beter te begrijpen. Waarom worden er in hooggebergten fossiele schelpen aangetroffen, ver van de kust vandaan? Waarom komt een bepaald fossiel alleen in die ene gesteentelaag voor? Waarom komen veel van de soorten die we als fossiel kennen nu niet meer voor? Het antwoord op deze vragen heeft voor een revolutie in het menselijk denken gezorgd en ligt aan de basis van het inzicht in stratigrafie, platentektoniek en gebergtevorming. Vooral ook heeft het voor een fundamentele verschuiving gezorgd in ons denken over de oorsprong en ontwikkeling van het leven op aarde.

<i>Plantfossielen</i>							460 stuks	
Perspectief	ec.	soc.	pol.	ind.	ind.	nat.	his.	
Geografie	Zuid-Limburg, Indonesië, Duitsland, Verenigde Staten, Frankrijk							
Zeldzaamheden	Nee	Belang			Lokaal			
Topstukken	o.a. bladafdruk van <i>Ginkgo andiantoides</i> (86775), versteend hout (96319 en 86766), fossiele zaadvaren (200936)							
Categorie	A 10 % - B 20 % - C 65 % - D 5 %							
	Vrijwel alle fossielencollecties betreffen dierfossielen. Plantfossielen zeggen echter heel veel over de ecosystemen die miljoenen jaren geleden bestonden en zijn daarom belangrijk om geologische tijdperken te illustreren. De collectie omvat fossielen uit het Carboon van Noordwest-Europa en bladafdrukken en versteend hout afkomstig uit onder andere Indonesië, Duitsland, Frankrijk en de Verenigde Staten. Daaronder bevindt zich een aantal topstukken.							
MUS	De plantfossielen illustreren de kennis over en het onderzoek naar klimaatveranderingen en platentektoniek. Daarnaast zijn ze een belangrijke variatie in presentaties naast de dierfossielen.							

<i>Schotland & Orkneyeilanden</i>							40 stuks	
Perspectief	ec.	soc.	pol.	cult.	ind.	nat.	his.	
Geografie	Schotland & Orkneyeilanden							
Zeldzaamheden	Ja	Belang			Nationaal			
Topstukken	o.a. kaakloze vis (96315), kwastvinnige (108512), zeeschorpioen (109608)							
Categorie	A 55 % - B 45 % - C 0 % - D 0 %							
	De Schotse fossielen hebben een Silurische ouderdom, 438 tot 408 miljoen jaar geleden. De collectie omvat vooral kaakloze vissen, kreeftachtigen, zeeschorpioenen, plantaardig materiaal en enkele mollusken. Van deze collectie is onder de titel 'Contouren van een ver verleden' door Marc Alferink in 1994 een catalogus geschreven. De fossielen uit de Orkneyeilanden en het noordelijke puntje van Schotland komen uit respectievelijk het 'Sandwich Fish Bed' en het 'Achanarras Fish Bed'. De fossielen hebben een ouderdom van 386 tot 377 miljoen jaar, ofwel Midden Devoon. Vaak worden zij gevonden in enigszins oliehoudende leistenen die aangetroffen worden binnenin een dikke laag zandsteen, de zgn. 'Middle Old Red Sandstone'.							

MUS	Deze fossielen zijn belangrijk in educatie omtrent evolutie. Vissen zijn de voorouders van alle gewervelde dieren, dus ook van de mens. Deze oudste visfossielen maken het mogelijk iets van deze eerste ontwikkeling te tonen aan het publiek.
-----	---

Bundenbach							40 stuks	
Perspectief	ec.	soc.	pol.	cult.	ind.	nat.	his.	
Geografie	Hunsrück (Duitsland)							
Zeldzaamheden	Ja	Belang	Nationaal					
Topstukken	o.a. slangster (86923), zeelelie (109694, 109691)							
Categorie	A 45 % - B 32 % - C 23 % - D 0 %							
	De fossielen van Bundenbach zijn afkomstig uit leisteen uit de Hunsrückschiefer van het Duitse Rijnleisteengebergte. Het gesteente stamt uit het Onder-Devoon, 409 tot 386 Ma geleden. Deze collectie is een mooi voorbeeld van het leven in zee uit die tijd. De fossielen uit Bundenbach zijn over het algemeen gepyritiseerd, maar ze blijven meestal goed bewaard in tegenstelling tot veel andere gepyritiseerde fossielen. Het prepareren van de Bundenbach-fossielen is een vak apart en vereist veel ervaring.							
NL	Een belangrijk deel van onze collectie is verzameld en uitgerepareerd door Wouter Südkamp. Hij is een specialist op dit gebied, die ook veel over deze fossielen gepubliceerd heeft. De collectie bestaat uit onder andere trilobieten, mollusken, stekelhuidigen en zeesterren. Deze collectie is van goede kwaliteit en zeer waardevol.							

Solnhofen							80 stuks	
Perspectief	ec.	soc.	pol.	cult.	ind.	nat.	his.	
Geografie	Omgeving Solnhofen (Duitsland)							
Zeldzaamheden	Ja	Belang	Nationaal					
Topstukken	o.a. pterosauriër (164484), garnaal (82524), degenkrab (82523)							
Categorie	A 15 % - B 35 % - C 50 % - D 0 %							
	De collectie fossielen uit Solnhofen en Eichstätt is afkomstig uit een zeer fijnkorrelige kalksteen, de zogeheten lithografische kalksteen, die wereldberoemd is om de bijzondere preservatie van deze fossielen. De ouderdom van het materiaal is ongeveer 148 miljoen jaar, ofwel Boven-Jura. In dit gesteente zijn fantastische details van de fossielen bewaard gebleven. Deze collectie bestaat voornamelijk uit geleedpotigen, koppotigen, vissen, insecten en de vlerk van een Pterosauriër, een vliegend reptiel.							
MUS	Deze afzetting is onder andere bekend van de Archeopteryx, de 'oervogel', waarvan het Museon twee afgietsels en reconstructies in de collectie heeft. Deze 'dinovogel' spreekt zeer tot de verbeelding en speelt een belangrijke rol in het verhaal over evolutie.							

Araripegebied							45 stuks	
Perspectief	ec.	soc.	pol.	cult.	ind.	nat.	his.	
Geografie	Araripe (Brazilië)							
Zeldzaamheden	Ja	Belang	Nationaal					
Topstukken	o.a. Coelacanth (107979), Beennis (86733 en 86756), Tarpenachtige (86751)							
Categorie	A 60 % - B 30 % - C 10 % - D xx %							

NL	<p>Het Museon bezit een unieke en zeer fraaie collectie visfossielen uit het Araripegebied. Het is een wereldberoemde vindplaats waarvan veel verschillende soorten zijn beschreven. De fossielen hebben een ouderdom van ongeveer 110 miljoen jaar. De vondsten in het gebied duiden op het uitsterven van een complete vissenpopulatie op één bepaald moment. Het is de tijd dat Zuid-Amerika en Afrika van elkaar losbreken en de zuidelijke Atlantische Oceaan begint te ontstaan. Mogelijk heeft er een enorme vulkaanuitbarsting plaatsgevonden die de dood van de vissen veroorzaakte en een bijzonder milieu creëerde waarin de dode vissen zeer goed bewaard bleven, vaak in driedimensionale vorm compleet met hun inwendige structuren.</p>
MUS	<p>Deze fossielen zijn zeer geschikt voor educatie omtrent platentektoniek en het ontstaan van de continenten. Ook zijn ze vanwege hun beeldende preservatie goed vergelijkbaar met de huidige vissen. Ze zijn goed bruikbaar bij presentaties van andere vakgebieden, zoals biologie.</p>

Barnsteen							320 stuks	
Perspectief	ec.	soc.	pol.	cult.	ind.	nat.	his.	
Geografie	Baltische landen							
Zeldzaamheden	Ja		Belang		Nationaal/internationaal			
Topstukken								
Categorie	A 10 % - B 40 % - C 45 % - D 5 %							
MUS	<p>Barnsteen is een fossiel hars, geproduceerd door coniferen. Dit hars wordt afgescheiden door scheuren en wonden van deze bomen. Terwijl het nog zacht en plakkerig is, kan het insecten vangen en insluiten. Later, als de vluchtige stoffen uit het hars zijn verdampt wordt het hard en uiteindelijk, na miljoenen jaren en afhankelijk van het sediment waarin het zich bevindt, barnsteen. Insecten zijn de meest voorkomende organismen in barnsteen en zijn vaak volledig bewaard gebleven, zij het dat ze volledig zijn uitgedroogd. Behalve insecten zijn er ook (delen van) planten, spinnen, schaaldieren, slakken, haar van zoogdieren, veren, kleine hagedissen en is zelfs een keer een kikker in barnsteen gevonden.</p> <p>Barnsteenafzettingen kunnen in leeftijd variëren van Onder-Krijt tot Holoceen. Het bekendste barnsteen komt van de kust van de Baltische Zee. Het coniferenwoud in dit gebied was ondergelopen gedurende een marine transgressie in het Vroeg-Oligoceen. Het marine sediment begroef de bomen en het barnsteen dat ze bevatten.</p>							
MUS	<p>Barnsteen spreekt tot de verbeelding. Barnsteen is één van de oudste als sieraden gebruikte steen. Recentelijk is deze weer populair. Aan de hand van een klein deel van de collectie is dan ook het culturele belang duidelijk te maken. Daarnaast belichten barnsteen en zijn fossiele insluitingen een speciale vorm van fossilisatie en tonen deze objecten de vroege ontwikkeling van de insectengroep aan: insecten zijn de meest voorkomende organismen in barnsteen. Vaak zijn ze volledig bewaard gebleven.</p>							

Fossiele ongewervelden							36.860 stuks	
Perspectief	ec.	soc.	pol.	cult.	ind.	nat.	his.	
Geografie	Gehele wereld, met name Marokko en Europa (Eifel, Ardennen, Limburg)							
Zeldzaamheden	Ja	Belang		Nationaal				
Topstukken	o.a. ammonieten (96318, 112651, 208106) trilobiet (112652, 112658), nautilus (114301), zeelelie (93880)							
Categorie	A 0,5 % - B 7,5 % - C 90 % - D 2 %							

	Deze collectie biedt een grote dwarsdoorsnede van fossielen van allerlei ongewervelden, van eencellige organismen tot grote ammonieten (inktvisen). Elke diergroep is vertegenwoordigd.
NL	Een belangrijk onderdeel van deze collectie vormen de voorwerpen die in de periode 1957-1977 zijn verzameld door de heer Streutgers. Het is een grote verscheidenheid mollusken verzameld door een kenner die bij leven lid was van de Werkgroep voor Tertiaire en Kwartaire Geologie (WTKG). De collectie heeft inhoudelijke en wetenschappelijk waarde.
MUS	Aan de hand van deze collectie kunnen belangrijke processen als platentektoniek, continentverschuiving en klimaatverandering worden geïllustreerd, evenals evolutie en biodiversiteit door de tijd heen.

<i>Fossiele gewervelden</i>							850 stuks		
Perspectief	ec.	soc.	pol.	cult.	ind.	nat.	his.		
Geografie	Vooral Europa								
Zeldzaamheden	Ja	Belang	Internationaal						
Topstukken	o.a. Allosaurus (200000), Ichthyosaurus (96270) , Micromelerpeton (96284), Dyrosaurus (228050), Dinosaurus-ei (230999), Fossiele vogel (141245)								
Categorie	A 5 % - B 20 % - C 65 % - D 10 %								
	De fossielen in deze collectie bestaan grotendeels uit fossielen van dinosauriërs, paardachtigen, mammoeten, maashagedissen, walvissen, dolfijnen, haaien en diverse andere vissen. Van indrukwekkend groot (de Allosaurus) tot kleine details (haaiantanden), ze spreken tot de verbeelding.								
NL	De topstukken binnen deze collectie zijn uniek en binnen de collectie Nederland van groot belang. De Ichthyosaurus is door zijn omvang en compleetheid zelfs van internationaal belang.								
MUS	Een aantal van deze fossielen is indrukwekkend en vertelt een aansprekend of herkenbaar verhaal. In het verhaal van de evolutie en de ontwikkeling van de aarde mogen deze niet ontbreken.								

<i>Pleistocene zoogdieren</i>							310 stuks		
Perspectief	ec.	soc.	pol.	cult.	ind.	nat.	his.		
Geografie	West-Europa (vrnl. Nederland)								
Zeldzaamheden	Ja	Belang	Regionaal/lokaal						
Topstukken	o.a. poot holenbeer (96317), schedel steppenwisent (96317) onderkaak nijlpaard (216243), haar van een wolharige mammoet (99925), schedel reuzenhert (108557)								
Categorie	10 % - 35 % - 50 % - 5 %								
	In het begin van het Pleistoceen waren de ijstijden nog niet zo koud en de warme tijden zelfs warmer dan het klimaat nu is. De zoogdierfauna bestond onder meer uit neushoorns, herten, paarden, verschillende olifantachtigen, bevers, beren en hyena's en was goed aan de hoge temperaturen aangepast. De collectie in het Museon omvat voornamelijk fossielen van dieren die gedurende het koudste gedeelte van het Pleistoceen geleefd hebben, zoals de mammoet, wisent en								

	hollenbeer. Het zijn dieren die goed aangepast waren aan het kouder wordende klimaat. Deze collectie is voor een groot deel tentoongesteld in het Museonder op de Hoge Veluwe.
NL	Deze fossielen tonen heel goed dat er in Nederland een ander klimaat en landschap is geweest en daarmee ook een heel andere fauna dan nu: een onderwerp dat zeer tot de verbeelding spreekt en vaak in educatieve activiteiten en tentoonstellingen aan bod komt.
DH	De vondsten afkomstig van de zandopspuitingen in Den Haag geven aan deze collectie een Haags belang.

Collectiegroep Natuurhistorische representaties

Deze collectiegroep bevat modellen, afgietsels, tekeningen en reconstructies, in de regel voor tentoonstellingen of andere educatieve doeleinden vervaardigd.

<i>Geologische replica's, modellen, afgietsels en tekeningen</i>							135 stuks	
Perspectief	ec.	soc.	pol.	cult.	ind.	nat.	hist.	
Geografie	n.v.t.							
Zeldzaamheden	Ja	Belang	Lokaal					
Topstukken	o.a. maquette van de Rijn, modellen vervaardigd door Mienke van Gogh							
Categorie	A 15 % - B 50 % - C 30 % - D 5 %							
MUS	Voor tentoonstellingsdoeleinden wordt er geregeld opdracht gegeven voor het vervaardigen van modellen, afgietsels of replica's. Deze collectie is van wisselende kwaliteit. Voorwerpen zonder tentoonstellingskwaliteit worden in de toekomst overgeheveld naar de gebruikscollectie.							

<i>Zoölogische modellen en tekeningen</i>							320 stuks	
Perspectief	ec.	soc.	pol.	cult.	ind.	nat.	hist.	
Geografie	n.v.t.							
Zeldzaamheden	Ja	Belang	Nationaal					
Topstukken	o.a. Neanderthalervrouw (163688), andere vroege mensachtigen (221436 t/m 221440, 201450, 211875), modellen van Archaeopteryx (84574, 141880), coelacanth (163636), reuzenalk (47702), dodo (54790), olifantsvogel (163689)							
Categorie	A 10 % - B 85 % - C 4 % - D 1 %							
NL	Door het aantal en de kwaliteit van de modellen neemt deze collectie een unieke plaats in binnen de collectie Nederland. Vooral de modellen van de uitgestorven mensachtigen illustreren goed de wetenschappelijke ideeën over de evolutie van de mens.							
MUS	In de collectie zijn modellen en tekeningen van hedendaagse, maar ook uitgestorven zoogdieren, vissen, insecten en mensachtigen ondergebracht. Deze collectie is uit educatief en esthetisch en in enkele gevallen wetenschappelijk oogpunt van belang.							

<i>Botanische en mycologische modellen</i>							190 stuks	
Perspectief	ec.	soc.	pol.	cult.	ind.	nat.	hist.	
Geografie	n.v.t.							
Zeldzaamheden	Ja	Belang	Lokaal					
Topstukken	o.a. bekerplant (73577), moerasandoorn (76570), rafflesia (222741)							
Categorie	A 75 % - B 23 % - C 2 % - D 0 %							

MUS	<p>Plant- en paddenstoelmodellen werden vroeger veel in het onderwijs gebruikt. De plantmodellen dateren van omstreeks 1880 tot de jaren zestig van de twintigste eeuw. De paddenstoelmodellen zijn van een iets latere periode. De meeste modellen zijn van vaatplanten. De collectie is van goede kwaliteit. De waarde ligt behalve in het culturele vlak vooral in de educatieve sfeer. Deze collectie is ook uitstekend inzetbaar bij exposities.</p>
-----	---

5.9 Collecties Cultuur

Deze collecties komen voort uit de voormalige collecties volkenkunde en geschiedenis. De volkenkundige collecties zijn voornamelijk op regio en cultuur geordend. De voormalige collectie Geschiedenis en archeologie daarentegen is thematisch geordend. Uit praktische overweging handhaven we de bestaande indeling; we zouden immers per object deze voorwerpen moeten overhevelen naar andere, nieuwe collecties.

Collectiegroep Azië

Azië							2.430 stuks	
Perspectief	ec.	soc.	pol.	cult.	ind.	nat.	hist.	
Geografie	Azië							
Zeldzaamheden	Ja	Belang	Lokaal					
Topstukken	o.a. sieraden en dolken uit Oman, Miao kostuums, Sri Lankaanse ziektemaskers, Chinees hofgewaad (65382), lepels Iran (116041 en 116045), noh masker (47798)							
Categorie	A 10 % - B 20 % - C 65 % - D 5 %							
	Deze collectie omvat voorwerpen uit Aziatische landen minus Indonesië, Tibet, Nepal, India en Thailand. Delen van deze collectie zijn dankzij verzamelreizen in opdracht van het museum verworven. De collectie bevat onder meer een belangrijke verzameling maskers uit Sri Lanka, die zowel in de theatercultuur als in rituele ceremonies een rol spelen. Voorwerpen in 1982 verzameld in Turkije schetsen een beeld van het toenmalige plattelandsleven in Anatolië en de islamitische cultuur van het land. Eveneens bevindt zich binnen deze grote collectie voorwerpen m.b.t. de islamitische cultuur.							
MUS	De diversiteit aan culturen in Azië en daarmee de verscheidenheid aan gewoonten en gebruiken maar ook de vermenging van verschillende culturen komt in deze collectie goed naar voren.							

Indonesië							5.685 stuks	
Perspectief	ec.	soc.	pol.	cult.	ind.	nat.	hist.	
Geografie	Indonesië							
Zeldzaamheden	Ja	Belang	Nationaal					
Topstukken	o.a. beeld Shiva en Parvati (100541), dodenmasker Batak (35381), voorouderbeelden Nias, Javaanse manuscripten, lepels Kai-eilanden, voorouderbeelden Timor (47677, 48894), wajangpoppen (o.a. 327), huismodellen (o.a. 169, 6983)							
Categorie	A 5 % - B 30 % - C 60 % - D 5 %							
	De collectie Indonesië bevat voorwerpen van de verschillende culturen van de archipel, minus de collectie Indo-Javaans en Indonesische weefsels, die in aparte collecties zijn ondergebracht.							
NL	De collectie geeft een goed beeld van de verschillende Indonesische bevolkingsgroepen, zoals de Batak (met waardevolle rituele voorwerpen), de Tobelo of de Dayak. Een verzameling wajangpoppen geeft door zijn grote diversiteit en variatie een goed overzicht van de traditionele wajangcultuur. Een aantal onderdelen van deze collectie is door verzamelreizen in opdracht van het Museon tot stand gekomen. Voorwerpen uit Tuban, een regio aan de kust van Noordoost Java, zijn tussen 1979 en 1990 verzameld door de antropologe Rens Heringa. Antropologe Jet Bakels							

	heeft in 1988 voor het museum op West-Java bij de gesloten gemeenschap van de Badui verzameld. De antropoloog Jos Platenkamp heeft tussen 1979 en 1982 bij de Tobelo op Halmahera verzameld.
DHHDH	Den Haag kent een grote Indische gemeenschap. De collectie is voor een deel opgebouwd in de koloniale periode. De invloed tussen de Nederlandse en Indonesische cultuur is met deze collectie te illustreren.
MUS	De eerste bewoners van Indonesië kwamen meer dan tienduizend jaar geleden vanuit Zuidoost-Azië naar Indonesië. In de eerste eeuwen na Christus brachten Indiase kooplieden Indonesië in contact met Hindoeïsme en Boeddhisme. Op Java en Sumatra ontstonden Hindoe-Javaanse en Boeddhistische vorstenrijken. Rond 1500 deed de Islam zijn intrede, opnieuw via Indiase handelaren. Met de komst van de Hollanders in 1569 begon ten slotte een koloniale periode die bijna vier eeuwen zou duren. De Indonesië collectie is breed inzetbaar bij het vertellen van dit verhaal over culturele identiteit, diversiteit en onderlinge beïnvloeding door handel en politiek

Indo-Javaans							260 stuks	
Perspectief	ec.	soc.	pol.	cult.	ind.	nat.	hist.	
Geografie	Java							
Zeldzaamheden	Ja	Belang	Nationaal					
Topstukken	o.a. beeld Visnu (7538), beeld Brahma (48657)							
Categorie	A 10 % - B 75 % - C 15 % - D 0 %							
NL	De collectie Indo-Javaans omvat Javaanse bronzen uit de Hindoe-periode van Indonesië. De voorwerpen in deze collectie lopen uiteen van bronzen schalen en sculpturen, aardewerken figuren en –fragmenten, sieraden en spiegels. Met deze collectie wordt een goed beeld geschetst van een belangrijke periode in de geschiedenis van Indonesië.							
MUS	Deze collectie geeft een goed voorbeeld van culturele integratie. Aan het begin van onze jaartelling werd op Java door zeelieden, handelaars, geleerden en priesters de Indische Hindoe-cultuur geïntroduceerd. Deze mengde zich met inheemse cultuur waarmee de Hindoe-Javaanse periode begon. De vermenging van het oorspronkelijke animisme en de Hindoe-cultuur is tot op de dag van vandaag zichtbaar in Indonesië.							

Indonesische weefsels							1.115 stuks	
Perspectief	ec.	soc.	pol.	cult.	ind.	nat.	hist.	
Geografie	Indonesië							
Zeldzaamheden	Ja	Belang	Nationaal/Internationaal					
Topstukken	o.a. heupdoek Palembang (6825), schouderdoek Minangkabau (6837), hoofddoek Toraja (10707), wikkelrok Dayak (49527), doek Sumba (89469), doek Batak (90595)							
Categorie	A 60 % - B 25 % - C 14 % - D 1 %							
	De collectie Indonesische weefsels omvat kleding en vooral doeken, afkomstig uit de gehele archipel. Weefsels spreken in Indonesië een complexe, symbolische taal. Ze 'bespreken' als het ware de belangrijke waarden van de betreffende samenleving. De belangrijkste onderdelen van deze collecties - Palembang & Djambi, Batak en Sumba - zijn goed gedocumenteerd en van context voorzien in catalogi, uitgegeven tijdens een reeks van weefseltentoonstellingen. De overige onderdelen komen van verschillende plekken verspreid over de archipel en zorgen							

	<p>ervoor dat de weefselcollectie een goed overzicht biedt van de diversiteit van de voor Indonesië zo belangrijke weefselcultuur.</p> <p>Binnen deze collectie zijn de weefsels uit Palembang (94 stuks), waaronder oude gouddraadweefsels, Djambi (76 stuks), Sumba (50 stuks) en van de Batak op Sumatra (120 stuks) het belangrijkste.</p>
NL	<p>In deze cultureel-historisch belangrijke collectie bevinden zich zeldzame en zeer waardevolle stukken. De collectie is het resultaat van een kleine eeuw verzamelen. Een groot deel van de weefsels werd bijeengebracht door Nederlandse ambtenaren werkzaam in Indonesië: Hellwig (rond 1905), Voûte en Steinbuch (rond 1925). Zij kochten de doeken vanuit esthetisch oogpunt en bekleedden er aanvankelijk hun huizen mee. Pater Promes, een missionaris die in de jaren zestig bij de Batak werkte, verzamelde en documenteerde de doeken die de missionarissen traditiegetrouw bij belangrijke ceremonies van de Batak kregen aangeboden en schonk deze collectie van veertig doeken in 1966 aan het Museon. Tenslotte voegde een verzamelreis in 1989 van het Museon de meer recente Batakweefsels aan de collectie toe.</p>

<i>Tibet en Nepal</i>							1.430 stuks
Perspectief	ec.	soc.	pol.	cult.	ind.	nat.	hist.
Geografie	Tibet en Nepal						
Zeldzaamheden	Ja	Belang	Nationaal				
Topstukken	o.a. bronzen beelden (o.a. Aksobhya 10963, boeddha met bodhiboom 10995), thanka's (o.a. 117113) diverse steensculpturen, tent en toebehoren van Yaknomaden (67077)						
Categorie	A 40 % - B 40 % - C 19 % - D 1 %						
NL	<p>Het belangrijkste deel van deze collectie is in de jaren zestig van de vorige eeuw verzameld door de arts Van der Hoeven en werd door het Museon in 1974 aangekocht. Deze collectie omvat o.a. religieuze rolschilderingen (thanka's), bronzen en houten sculpturen, een kleine collectie bijzondere stenen sculpturen.</p> <p>Daarnaast is er de collectie van Jan Boon, die als bergbeklimmer en cineast tussen 1956 en 1989 Tibet, Nepal en Bhutan doorkruiste. Zijn collectie omvat vooral dagelijkse voorwerpen, o.a. kleding, sieraden, amuletten en een tent met toebehoren van de Tibetaanse Yaknomaden – het topstuk uit deze collectie. Van Jan Boon bevindt zich ook een groot aantal films uit deze periode over de Himalaya in de filmcollectie van het Museon. De collectie verdient nader onderzoek, aangevuld en gedocumenteerd te worden.</p>						
MUS	<p>Religie is een belangrijk thema binnen het culturele perspectief. Deze collectie bevat een grote hoeveelheid religieuze objecten, waaronder veel topstukken. Zij laten een belangrijk deel van de Tibetaans Boeddhistische cultuur zien.</p>						

<i>Thailand</i>							1.150 stuks
Perspectief	ec.	soc.	pol.	cult.	ind.	nat.	his.
Geografie	Thailand						
Zeldzaamheden	Nee	Belang	Lokaal				
Topstukken	o.a. bronzen Boeddhabeelden (10758, 10771, 63347), antieke manuscriptenkist (63305), Ahka kleding en zilverwerk						
Categorie	A 5 % - B 20 % - C 65 % - D 10 %						

	Een groot deel van deze collectie is voortgekomen uit een gezamenlijke verzamelreis van de volkenkundige musea, eind jaren zestig van de twintigste eeuw. De collectie geeft een overzicht van het dagelijkse plattelandsleven en van de boeddhistische cultuur in dit land.
MUS	Het Museon bezit een aantal collecties die een overzichtsbeeld geven van andere samenlevingen dan de Nederlandse. De collectie Thailand is er daar één van. Hiermee kunnen op educatieve wijze de verschillen en overeenkomsten tussen culturen worden verduidelijkt.

India							960 stuks	
Perspectief	ec.	soc.	pol.	cult.	ind.	nat.	his.	
Geografie	India							
Zeldzaamheden	Nee	Belang	Lokaal					
Topstukken	o.a. snaarinstrumenten (ektara 10869, sarangi 56686), wieg (67021), Mithila schilderingen, speelgoed							
Categorie	A 5 % - B 45 % - C 45 % - D 5 %							
	Deze collectie is grotendeels voortgekomen uit een verzamelreis van Ellis Mensinga in India in 1981 ten behoeve van de inrichting van een semipermanente tentoonstelling. De collectie geeft op een educatieve wijze een overzicht van het plattelandsleven en de Hindoe-cultuur van dit land. De nadruk ligt op speelgoed, waaronder instructief speelgoed m.b.t. de godenwereld, en zelf gemaakt speelgoed, dat nog altijd in India gebruikt wordt en contrasteert met speelgoed uit de Westerse wereld.							
MUS	Met name de speelgoedcollectie is goed inzetbaar om de verschillen tussen arm en rijk of de thema's armoede, consumptiemaatschappij of hergebruik te illustreren.							

Collectiegroep Afrika

Afrika							3.610 stuks	
Perspectief	ec.	soc.	pol.	cult.	ind.	nat.	his.	
Geografie	Afrika							
Zeldzaamheden	Ja	Belang	Nationaal					
Topstukken	o.a. krachtbeelden (o.a. 50248, 50253, 50260, 41593), voorouderbeelden (53411, 73006 en 73007) maskers uit West-Afrika (o.a. 11488, 9424, 47793, 73008), kruiken van de pottenbakker Voania Muba (43082 en 43083, 50220), Vodun beeld Benin (115282), hoofddeksels uit Kameroen, kleding Wodaabe							
Categorie	A 20 % - B 30 % - C 45 % - D 5 %							
NL	Deze collectie beslaat het Afrikaanse continent minus noordelijk en zuidelijke Afrika, die in aparte collecties zijn ondergebracht. Ze bevat waardevolle voorouderbeelden, maskers, sierwapens, hoofddeksels, krachtbeelden, waardigheidsstaven. De voorwerpen uit voormalig Belgisch Congo, rond 1935 gevormd uit aankopen/schenken van Diergaarde Blijdorp in Rotterdam en het Koloniaal Museum te Antwerpen, vormen een belangrijk onderdeel van de Collectie Nederland. Ze dateren grotendeels uit het einde van de negentiende eeuw en zijn afkomstig uit het westelijk gebied van de Congo (later Zaïre en nu Democratische Republiek Congo), voornamelijk van bevolkingsgroepen als de Vili, Cabinda, Congo, Yombe en Woyo. Opmerkelijk zijn enkele kruiken van Voania Muba, een vooraanstaand pottenmaker die leefde eind negentiende, begin twintigste eeuw en die belangrijk is geweest voor de individualisering van de Afrikaanse kunstenaar. Hij							

	<p>signeerde zijn werken en maakte daarmee de stap van anoniem ambachtsman naar individueel kunstenaar.</p> <p>Verder bevat de collectie voorwerpen uit West- en Centraal-Afrika, van onder meer de Yoruba, Igbo, Yaka, Bembe, Banja, Zombo.</p> <p>Uitzonderlijk zijn de hoofddekseksels van hoogwaardigheidsbekleders uit de collectie van René Brus en de mannenhoeden uit Kameroen, in 1996 verzameld door Anneke de Keijzer. Deze laatste collectie is uniek in Nederland qua omvang en documentatie. Hetzelfde geldt voor de collectie voorwerpen van de Wodaabe, die een compleet beeld schetsen van de belangrijkste gebeurtenis in het leven van deze groep nomaden: het Gerewolfeest. Er bestaat in Nederland geen gelijkwaardige andere collectie.</p>
MUS	<p>De cultuur van de Wodaabe, veenomaden in de Sahel staat onder druk door klimaatverandering en politieke spanningen. Veel veenomaden zullen de komende jaren hun leefwijze van rondtrekkers mogelijk verruilen voor een sedentaire leefwijze en overgaan op landbouw. De collectie zal daarmee historisch en zeldzaam worden. Met name het Gerewolfeest, de huwelijksmarkt voor rondtrekkende herders, blijft door de veranderende leefwijze een belangrijke focus voor onderzoek en verwerving. Het proces van modernisering en globalisering vindt in de Woodabe-collectie een kleurrijke illustratie.</p>

Noord-Afrika							1.320 stuks
Perspectief	ec.	soc.	pol.	cult.	ind.	nat.	his.
Geografie	Noord-Afrika						
Zeldzaamheden	Ja	Belang		Nationaal			
Topstukken	o.a. aardewerk uit Marokko en Tunesië (o.a. 54356, 54362, 57350, 204170) islamitische gezichtssluier (100393), koranstandaard (11549)						
Categorie	A 15 % - B 40 % - C 40 % - D 5 %						
	De collectie Noord-Afrika bevat voornamelijk stukken uit Marokko, Tunesië en Algerije, die voor het merendeel verzameld zijn door conservatoren van het Museon op verzamelreizen. Een groot deel van de objecten uit Tunesië zijn in 1971 verzameld door Peter Bettenhausen in het dorp Kreimia. Een verzameling voorwerpen van de Touareg is in 1980 bijeengebracht door Peter Bettenhausen. Anne-Marie Boer en Ellis Mensinga hebben voor een semipermanente tentoonstelling in 1983 Marokko bezocht. De voorwerpen die zij daar hebben verzameld geven op een educatieve wijze een overzicht van het dagelijkse leven op het platteland en in de stad, van de ambachten en van de islam en de islamitische cultuur.						
NL	Belangrijk binnen deze collectie is het Berberaardewerk, ongeglazuurd aardewerk van de Berbers uit het Rif-gebied van Marokko. Met name een aantal oudere potten zijn van belang. De collectie is vanaf 1960 tot stand gekomen. Vanuit historisch-educatief oogpunt is deze collectie zeer waardevol. Het aardewerk is afkomstig uit een gebied waar ook het merendeel van onze Marokkaanse migranten vandaan komt. Bovendien is dit aardewerk matig aanwezig in de Nederlandse volkenkundige collecties.						
MUS	Doordat de objecten overwegend zijn verzameld voor het Museon, zijn in deze collectie vooral de thema's migratie, acculturatie, sociale verandering, emancipatie en toerisme terug te zien.						

Zuidelijke Afrika							370 stuks	
Perspectief	ec.	soc.	pol.	cult.	ind.	nat.	his.	
Geografie	Zuid-Afrika							
Zeldzaamheden	Ja	Belang	Nationaal					
Topstukken	o.a. kleding Ndbele, hoodtooi Zulu (98761), achterschort San (117984), pop Ndbele (98755)							
Categorie	A 20 % - B 20 % - C 50 % - D 10 %							
	Deze collectie omvat voorwerpen uit verschillende culturen in het zuidelijk deel van het Afrikaanse continent, met name van de Ndbele en de Zulu uit Zuid-Afrika. Bij de Ndbele gaat het vooral om de kralenkleding van vrouwen en meisjes, zowel in de oudere als in de nieuwere stijl. Daarnaast bevat deze collectie hals-, arm- en enkelbanden, alsmede voorwerpen uit het dagelijkse leven.							
NL	De collectie laat een tamelijk compleet beeld zien van de Ndbele cultuur. In Nederland bestaat geen gelijkwaardige andere collectie.							

Collectiegroep Midden- en Zuid-Amerika

Midden- en Zuid Amerika							1.005 stuks	
Perspectief	ec.	soc.	pol.	cult.	ind.	nat.	his.	
Geografie	Midden- en Zuid-Amerika							
Zeldzaamheden	Ja	Belang	Lokaal					
Topstukken	o.a. Huichol wolschilderingen (59339 t/m 59346), verentooien (9488, 52961, 57040, schorten Waiwai (63962 t/m 63964) precolumbiaanse voorwerpen, skeletpop Frida Kahlo (59763)							
Categorie	A 10 % - B 40 % - C 45 % - D 5 %							
	In deze brede collectie uit Midden- en Zuid-Amerikaanse landen is vooral Mexico goed vertegenwoordigd en bevinden zich veel voorwerpen van verdwenen en bedreigde culturen. Voorwerpen uit Suriname en Peru maken geen deel uit van deze collectie; die zijn in aparte collecties ondergebracht.							
MUS	Met deze collectie kan een onderwerp als de invloed van ontbossing, houtkap en landbouw op de inheemse bevolking worden geïllustreerd als ook veranderingen in samenlevingen in de loop van de tijd.							

Suriname							1.650 stuks	
Perspectief	ec.	soc.	pol.	cult.	ind.	nat.	his.	
Geografie	Suriname							
Zeldzaamheden	Ja	Belang	Nationaal					
Topstukken	o.a. kwakwabangi (9656), Indiaans aardewerk (o.a. 10825, 1139, 10817, 10815), snijwerk van de Marrons, verentooi Guyanas (55988)							
Categorie	A 15 % - B 35 % - C 45 % - D 5 %							
	Deze collectie omvat onder meer voorwerpen van Indianen, Marrons, Creolen, Hindoestanen en Javanen, antieke prenten en antiquarische boeken en een collectie kotamissie-kostuums.							
NL	De basis voor deze collectie is aan het eind van de negentiende eeuw gelegd door de eerste directeur van het Museon, dr. H. van de Capelle. Hij organiseerde hiermee de eerste grote tentoonstelling in het toenmalige 'Museum ten bate van het Onderwijs'. Door een grote							

	schenking van koningin Juliana van voorwerpen die zij kreeg tijdens een staatsiebezoek in 1955 en een aanvulling uit het bezit van de paters Redemptoristen behoort de collectie tot de grootste Surinamecollecties van Nederland.
MUS	De unieke mengelmoes van culturen die in Suriname naast elkaar leven wordt in de collectie weerspiegeld. Ook vanuit historisch-educatief oogpunt is deze collectie zeer waardevol.

Peru							655 stuks
Perspectief	ec.	soc.	pol.	cult.	ind.	nat.	his.
Geografie	Peru						
Zeldzaamheden	Ja	Belang	Nationaal				
Topstukken	o.a. Precolumbiaans aardewerk (o.a. 83703 en 83707) en textiel (o.a. 83708 en 83709), amuletten, verentooi Bora (94178)						
Categorie	A 10 % - B 20 % - C 65 % - D 5 %						
MUS	Deze collectie omvat weefsels, sieraden en (religieuze) gebruiksvoorwerpen van de Quechua, de Hoogland-Indianen. Het geheel is verzameld om een representatief beeld te geven van de leefwijze van deze oorspronkelijke inheemse bevolkingsgroep van Peru. Het merendeel van de collectie is ter plekke verzameld in 1986 door Elke van der Hoeven.						

Collectiegroep Noord-Amerika

Inuit							1.660 stuks
Perspectief	ec.	soc.	pol.	cult.	ind.	nat.	his.
Geografie	Groenland, Canada						
Zeldzaamheden	Ja	Belang	Internationaal				
Topstukken	o.a. huidtent (48049), kajak (48057), darmanorak (48187), muts van vissenhuid (117845), beeldje ijsbeer (117837), model umiak (117863), vrouwenkostuum (48188), tekeningen Karale, tupilait, maskers						
Categorie	A 20 % - B 30 % - C 50 % - D 0 %						
NL	<p>De basis voor deze nationaal en internationaal beroemde Inuit-collectie is in 1932 gelegd door Niko Tinbergen. Uit dezelfde periode komen de collectie van Van Lohuizen (mede-expeditielid van Niko Tinbergen) en voorwerpen overgedragen door het Tropenmuseum. Een deel van deze laatste collectie is zelfs ouder, dit behoorde in de negentiende eeuw tot de collectie van Artis. De collectie werd in de jaren zestig en zeventig van de vorige eeuw aangevuld door Gerti Nooter (die meerdere malen enkele jaren met zijn gezin in Oost-Groenland woonde). Hij verzamelde een schat aan voorwerpen die zowel de oude cultuur representeren als de toenemende invloed van de westerse wereld laat zien. Tenslotte werd de collectie ruim dertig jaar later, in de jaren negentig van de vorige eeuw, geactualiseerd door Peter Bettenhausen en Ronald Kerkhoven. Zij verzamelden een aantal actuele voorwerpen, waaronder een katoenen amout, die qua vorm nog steeds identiek is aan de door Tinbergen verzamelde amout van zeehondenbont. Ook de diverse plastic draagtassen met opdruk laten zien hoe de eens zo geïsoleerde cultuur nu behoort tot de moderne consumptiemaatschappij.</p> <p>De collectie zoals deze nu in het Museon aanwezig is geeft een goed beeld van het dagelijks leven van de Inuit in de vorige eeuw: kajaks, jachtgerei, sleden, wapens, kleding, huishoudelijke voorwerpen, snijwerk in ivoor en hout, speelgoed, tekeningen, boeken vormen een kleine greep uit de totale collectie. Ook voorwerpen van de Canadese Inuit maken deel uit van deze collectie. Bovengenoemde Gerti Nooter heeft er op Baffin Island verzameld. Tenslotte bevat de collectie</p>						

	enkele bijzondere voorwerpen van de Yupik, een Inuitvolk uit Alaska en archeologische vondsten uit de Thule-cultuur.
MUS	<p>Containerbegrippen als modernisering en globalisering worden met deze collectie geconcretiseerd. Bovendien kunnen we met deze collectie het verloop van globalisering in de geschiedenis en de invloed die dit heeft op culturen laten zien. Europeanen die vanaf het eind van de negentiende eeuw naar Oost-Groenland kwamen brachten nieuwe materialen met zich mee. De oudste gebruiksvoorwerpen in deze collectie zijn geheel vervaardigd uit materialen die in de natuur voorhanden waren (en dat zijn er in een poolgebied niet veel), naarmate de tijd verstrijkt zien we een toename van voorwerpen vervaardigd van geïmporteerde materialen, zoals blik, wol, katoen en uiteindelijk zelfs plastic.</p> <p>De collectie laat zowel de continuïteit als de verandering zien in een Arctische cultuur en vertelt het verhaal van een toenemende verknoping, versnelling en versmelting van contacten tussen het tot halverwege de 20e eeuw geïsoleerde Oost-Groenland en de rest van de wereld. Sinds de totstandkoming van de collectie, begin jaren 1930, zijn tradities aangepast, veranderd, maar vooral ook verdwenen. Begin 21e eeuw weten steeds minder mensen in Oost-Groenland hoe een kajak van zeehonden huid te maken, welke liederen in het traditionele trommelduel werden gezongen, of welke identiteit verscholen ligt in de per familie uiteenlopende patronen van het nationale kostuum. Groenland is onderdeel geworden van de wereld en daar horen andere, nieuwe concepten, voorwerpen en verhalen bij. De kajak is al tijden vervangen door de motorboot, de trommel door de gitaar en Ipods, de traditionele verhalenvertellers veelal door televisie en internet. De collectie Oost-Groenland is in haar diversiteit in tijd (acquisitie in de jaren 1930, 60 en '90) en inhoud (materieel en immaterieel) niet alleen van groot belang voor het Museon maar ook voor de Groenlandse samenleving zelf.</p>

<i>Indiaans Noord-Amerikaans</i>						180 stuks	
Perspectief	ec.	soc.	pol.	cult.	ind.	nat.	his.
Geografie	Verenigde Staten en Canada						
Zeldzaamheden	Ja	Belang	Nationaal				
Topstukken	o.a. parka Noordelijk Woudgebied (54159), borstversiering Sioux (71529), masker Kwakiutl (71520), diverse kachinapoppen, lepel Haida (117815), model van een baidarka (117862) Mimbres kom (71507)						
Categorie	A 45 % - B 40 % - C 15 % - D 0 %						
	Een kleine, brede collectie met een groot aantal bijzondere stukken van verschillende inheemse stammen uit zowel Noord-Amerika als Canada, waaronder oude kachina's van de Hopi en Zuni en kleding uit het Noordelijk Woudgebied.						
NL	Alhoewel de collectie niet groot is, is het aantal belangrijke objecten relatief groot. Met het verdwijnen van het Amerika Museum in Cuijk is het Museon, naast het NMVW, het enige museum in Nederland met een substantiële collectie op dit gebied.						
MUS	De traditionele levenswijze van de oorspronkelijke bewoners van Noord-Amerika is in de afgelopen eeuwen op allerlei mogelijke manieren bedreigd. Kolonisatie, verstedelijking, goudwinning, uraniumontginning, armoede, klimaatverandering, dit zijn slechts een aantal thema's die een rol spelen bij het veranderen of verdwijnen van deze traditionele culturen.						

Noord-Amerikaans overig							35 stuks	
Perspectief	ec.	soc.	pol.	cult.	ind.	nat.	his.	
Geografie	Verenigde Staten							
Zeldzaamheden	Nee	Belang	Lokaal					
Topstukken	Geen							
Categorie	A 0 % - B 5 % - C 75 % - D 20 %							
	Een kleine niet-representatieve collectie met diverse niet-inheemse Amerikaanse stukken. De collectie zal in de toekomst kritisch worden bekeken, een aantal voorwerpen kan mogelijk overgebracht worden naar de educatieve collectie, een aantal voorwerpen kan mogelijk worden afgestoten.							
MUS	Deze collectie werd voornamelijk aangelegd om stereotypering te illustreren. Binnen de thema's gelijkheid, emancipatie en discriminatie kunnen de voorwerpen worden ingezet.							

Collectiegroep Oceanië en Australië

Papua							1.500 stuks	
Perspectief	ec.	soc.	pol.	cult.	ind.	nat.	his.	
Geografie	Papua, Indonesië							
Zeldzaamheden	Ja	Belang	Nationaal					
Topstukken	o.a. korwars (o.a. 47864, 47869) waaronder een schedelkorwar (54098), hoofdsteunen (47856, 48807), prauwersieringen (47852 en 47853), voorouderbeeld (47454), mensfiguren van de Marind Anim (53412), Asmat schilden (679, 7252, 7261)							
Categorie	A 5 % - B 20 % - C 60 % - D 15 %							
NL	De Papua-collecties van het Wereldmuseum in Rotterdam en het Tropenmuseum in Amsterdam zijn omvangrijk en mooi. De Museoncollectie Papua is in verhouding daarmee minder belangrijk maar telt wel een aantal bijzondere stukken en deelverzamelingen. Ook bevat deze collectie een tachtigtal voorwerpen die hun waarde ontleen aan de verzamelgeschiedenis: de mariene exploratie van de Idenburgrivier uit 1911 onder leiding van commandant J.W.F.J. de Wal. Opmerkelijk zijn ook de verzamelingen van de arts Van der Hoeven, van oud-resident Hellwig en van Dhr. Klein-Hattingen. Al deze verzamelingen zijn uit historisch oogpunt van belang en verbeelden de cultuur van Papua tijdens de koloniale periode aan het begin van de twintigste eeuw.							
MUS	Voor het Museon is deze collectie zeer goed inzetbaar bij thema's als globalisering, kolonisatie, klimaatverandering en milieuproblematiek. Ook is in dit gebied de politieke, klimatologische en economische situatie een bedreiging voor het voortbestaan van de traditionele leefwijze van een aantal volkeren. Voorwerpen die deze problematiek illustreren worden actief verzameld.							

Papoea Nieuw-Guinea							185 stuks	h i s
Perspectief	ec.	soc.	pol.	cult.	ind.	nat.		
Geografie	Papoea Nieuw-Guinea							
Zeldzaamheden	Ja	Belang	Lokaal					
Topstukken	o.a. verenpanelen uit Keram (47521 en 47522), beeld Massim –culturen (47764)							
Categorie	A 5 % - B 10 % - 80 xx % - D 5 %							
	Een kleine collectie, waarvan de belangrijkste voorwerpen uit het Sepik- en het Ramu-gebied komen. De collectie geeft een beeld van het leven van de Papoea's zoals dat heden ten dage nog steeds geleefd wordt.							
MUS	Voor het Museon is deze collectie zeer goed inzetbaar bij het thema globalisering. De Europese exploraties in de koloniale tijd kunnen met deze collectie goed worden verbeeld.							

Oceanië en Australië overig							120 stuks
Perspectief	ec.	soc.	pol.	cult.	ind.	nat.	his.
Geografie	Papoea Nieuw-Guinea						
Zeldzaamheden	Ja	Belang	Lokaal				
Topstukken	o.a. spleetrom Nieuwe Hybriden (160828), topstuk dansstaf (53729), werpknots uit Fiji (54143)						
Categorie	A 5 % - B 25 % - C 65 % - D 5 %						
	Een niet-representatieve collectie van losse stukken, waaronder een drietal voorouderbeelden van Paaseiland en een bijzondere verzameling knotsen van de Fiji-eilanden.						
MUS	Het thema klimaatverandering kan met deze collectie worden geïllustreerd. De meest recente aanvulling van deze collectie, een aantal voorwerpen uit Kiribati, is speciaal voor dit thema verzameld.						

Collectiegroep Oorlog, vrede en recht

De mondiale thematiek geeft het Museon een duidelijke plaats in de Internationale Zone van Den Haag, waar instellingen gevestigd zijn die werken aan vrede en recht. De collectiegroep Oorlog, Vrede en Recht maakt het voor het Museon mogelijk bezoekers de gevolgen van oorlog, discriminatie en onrecht te laten zien en tastbaar te maken waarom samenwerking rondom de mondiale thema's zo belangrijk is.

De 75-jarige herdenking van de Tweede Wereldoorlog in 2020 is de laatste keer dat het Museon een thematische tentoonstelling op basis van deze collectie organiseert. Om de collecties toch een podium te geven werkt het Museon rondom deze thematiek nauw samen met het Haags Historisch Museum en met name het Indisch Herinneringscentrum en Oranjehotel, waar de juiste context aanwezig is voor tentoonstellingen rondom deze collecties.

Tweede Wereldoorlog Nederland							6.145 stuks
Perspectief	ec.	soc.	pol.	cult.	ind.	nat.	his.
Geografie	Den Haag, Nederland						
Zeldzaamheden	Ja	Belang	Lokaal				
Topstukken	o.a. Stuk van V2 dat huizen in de Riouwstraat verwoestte (227870), spellen (221291, 236202), radiozenderontvanger verzetsgroep Packard (85559), amateurfilms Den Haag WOII van de heer J.E.V. Jurling (236226 t/m 236235)						
Categorie	A 10 % - B 60 % - C 25 % - D 5 %						
	Deze collectie vindt zijn oorsprong in de jaren zeventig van de vorige eeuw, toen de gemeente Den Haag een plek zocht om het verhaal van Den Haag tijdens de Tweede Wereldoorlog te vertellen. Deze collectie bestrijkt alle aspecten van de Tweede Wereldoorlog in Nederland, van mobilisatie en inval tot bevrijding, herstel en herdenkingen. De collectie bevat ook voorwerpen en documenten met betrekking tot de vervolging van Joden.						
DH	De nadruk in deze collectie ligt op de regio Den Haag tijdens de Tweede Wereldoorlog.						
MUS	De collectie sluit aan bij de functie van het Museon als oorlogs- en verzetsmuseum voor de regio Den Haag. Ze is bijzonder geschikt voor de doelstelling om de herinnering aan deze periode levend te houden en de kennis ervan te vergroten. Ook is het mogelijk om op basis van deze collectie vergelijkingen te maken met actuele oorlogen en conflicten.						

Tweede Wereldoorlog Nederlands-Indië							7.780 stuks
Perspectief	ec.	soc.	pol.	cult.	ind.	nat.	his.
Geografie	Zuidoost-Azië						
Zeldzaamheden	Ja	Belang	Nationaal				
Topstukken	o.a. de tekeningen van Charles Burki, Johan Gabriëlse, Jan Kickhefer en Frida Holleman, de viool van L.H. Reinders, pet van J. van Houten, blouse van Helen Lotichius, speelgoed beer van G.M. Scholte-Kuiper, de kist van J.P. Borstlap en het filmpje van Aek Pamienke III						
Categorie	A 10 % - B 80 % - C 10 % - D 0 %						
NL	<p>De basis van deze collectie is gelegd in 1972 door ex-geïnterneerden voor een door Nederland reizende tentoonstelling. Na afloop werd besloten deze collectie zoveel mogelijk bij elkaar te houden en onder te brengen in het Museon. De collectie bestaat voornamelijk uit tekeningen en voorwerpen uit interneringskampen die door de Japanse bezetter tijdens de Tweede Wereldoorlog in Nederlands-Indië en andere door Japan bezette delen van Zuidoost-Azië werden opgezet. Vooral in een later stadium is deze aangevuld met voorwerpen van 'buitenkampers'. De tekeningen werden gemaakt door gevangenen, zowel met een professionele achtergrond als amateurs. De voorwerpen bestaan uit een uiteenlopende verzameling van huishoudelijke artikelen, handwerken, snijwerk en mouwbanden tot aan een stuk rails en een biels van de Birma spoorweg. Belangrijk zijn de verhalen met de biografieën van de personen verbonden aan de tekeningen en voorwerpen.</p> <p>De collectie is nauw verbonden met de collectie over kolonialisme, waarin Bersiap, Politionele Acties en repatriëring belangrijke onderwerpen zijn.</p> <p>In de loop der jaren is deze collectie tekeningen en voorwerpen uitgegroeid tot de belangrijkste in Nederland op haar gebied. De collectie heeft allereerst een belangrijke emotionele waarde voor de ex-geïnterneerden en hun familie en geeft verder een beeld van een episode in de</p>						

	<p>recente geschiedenis van Nederland waarvan niet of nauwelijks beeldmateriaal beschikbaar is. Ze wordt ook veelvuldig geraadpleegd voor historisch onderzoek, er wordt vaak uit geput voor beeldmateriaal voor publicaties en film- en televisieprogramma's en collega-instellingen vragen geregeld bruiklenen uit deze collectie aan. Door het Ministerie van VWS is ze aangemerkt als Nationale Collectie. Rondom deze collectie is het Museon samenwerkingsverbanden aangegaan met:</p> <ul style="list-style-type: none"> - het NIOD Instituut voor Oorlogs-, Holocaust- en Genocidestudies voor deelname in het Netwerk Oorlogsbronnen; - de Stichting Musea en Herinneringscentra (SMH) '40-'45 voor uitwisseling van expertise; - het Indisch Herinneringscentrum (IHC) waarmee een convenant is gesloten o.a. over het doorgeven van schenkingen.
MUS	De collectie heeft ook grote educatieve waarde, omdat de voorwerpen, tekeningen en documenten getuigen van individuele moed, medemenselijkheid, overlevingskracht en kunstzinnigheid onder extreme omstandigheden en ook van de grote gevaren van onverdraagzaamheid.

Eerste Wereldoorlog en Interbellum							960 stuks
Perspectief	ec.	soc.	pol.	cult.	ind.	nat.	his.
Geografie	Europa						
Zeldzaamheden	Nee	Belang	Lokaal				
Topstukken	geen						
Categorie	A 40 % - B 50 % - C 0 % - D 10 %						
MUS	De oorzaken van de Tweede Wereldoorlog liggen in de Eerste Wereldoorlog en de crisis in de economie en de parlementaire democratie tijdens het Interbellum. De collectie <i>Eerste Wereldoorlog en Interbellum</i> is ondersteunend voor de collectie <i>Tweede Wereldoorlog Nederland</i> . De collectie bevat over de periode 1914-1939 affiches, gedenkorden, tijdschriften, fotoalbums, pamfletten, periodieken, strooifolders, stempelkaarten, distributie bescheiden en militaire voorwerpen gerelateerd aan de Eerste Wereldoorlog en de aanloop naar de Tweede Wereldoorlog. Tevens bevat de verzameling een kleine collectie over de Spaanse Burgeroorlog.						

Kolonialisme							1250 stuks
Perspectief	ec.	soc.	pol.	cult.	ind.	nat.	his.
Geografie	Indonesië, Suriname, Nederland						
Zeldzaamheden	Ja	Belang	Nationaal				
Topstukken	o.a. boek <i>Reize naar Surinamen, en door de binnenste gedeelten van Guiana door den Capitain John Gabriël Stedman met plaaten en kaarten naar het Engelsch te Amsterdam Johannes Allart</i> (69160), Diorama van G. Schouten uit 1834 (52468), vest Rein Drop (230163), missiebord (228016 a en b), model van Minangkabaus familiehuis (6983)						
Categorie	A 4 % - B 60 % - C 36 % - D 0 %						
	In deze collectie draait het om voorwerpen die een directe relatie hebben met de koloniale samenleving. Ze bevat met name voorwerpen gerelateerd aan het Nederlandse bewind in Nederlands-Indië, in mindere mate aan dat in Suriname. Een enkel voorwerp houdt verband met de koloniale heerschappij van andere landen.						
NL	Deze collectie is van belang voor de Collectie Nederland, omdat zich in Nederlandse musea maar weinig objecten bevinden met betrekking tot het leven van (Indische) Nederlanders						

	tijdens de dekolonisatieperiode. De Bersiap (eind 1945/begin 1946), politionele acties en de repatriëring zijn belangrijke onderdelen in dit deel van de collectie.
MUS	Tot en met de jaren vijftig van de vorige eeuw golden overzeese gebiedsdelen als een statussymbool voor het moederland. De koloniserende mogendheid bracht in haar eigen ogen beschaving naar onderontwikkelde gebieden. Koloniën werden beschouwd als onderontwikkeld. Pas na de dekolonisatie kantelde het beeld van het kolonialisme en werd het gelijkgesteld aan verovering en bezetting van een gebied met als doel daar economisch van te profiteren. De gevolgen van het kolonialisme werken tot op de dag van vandaag door, zoals in de verdeling van arm en rijk over de wereld, de loop van grenzen, racisme en discriminatie.

<i>Oorlog, vrede en recht overig</i>							25 stuks
Perspectief	ec.	soc.	pol.	cult.	ind.	nat.	his.
Geografie	Europa						
Zeldzaamheden	Nee	Belang	Lokaal				
Topstukken	Geen						
Categorie	A 0 % - B 90 % - C 10 % - D 0 %						
MUS	Deze collectie bestaat uit objecten die symbool staan voor de inspanningen die worden gedaan om conflicten tussen landen en bevolkingsgroepen via rechtspraak en vredesmissies te voorkomen of te beëindigen. De verzameling bevat vooral objecten gerelateerd aan de vredesmissies van de VN en van de uitspraken van het Internationale Strafhof.						

Collectiegroep: Archeologie

<i>Prehistorie Nederland</i>							2.920 stuks
Perspectief	ec.	soc.	pol.	cult.	ind.	nat.	his.
Geografie	Nederland						
Zeldzaamheden	Ja	Belang	Nationaal				
Topstukken	Germaanse urn ca. 650 v. Chr. (9643), schedel rendierjager 8300 v. Chr. (74150 a), Lyngby-bijlen (201482, 201483)						
Categorie	A 10 % - B 79 % - C 10 % - D 1 %						
	De collectie prehistorische werktuigen afkomstig uit de Nederlandse bodem werd in de loop der jaren bijeengebracht. In 1994 werd deze collectie aanzienlijk uitgebreid door het verwerven van alle door amateurarcheoloog A.M. Wouters bijeengebrachte werktuigen van steen, bot en brons. Ad Wouters verzamelde deze werktuigen tussen 1937 en 1992. De 'collectie Wouters' bestrijkt alle perioden van de Nederlandse prehistorie, maar het zwaartepunt ligt bij het Paleolithicum, ofwel de oudste periode van de prehistorie.						
NL	Door de collectie Wouters is de collectie <i>Prehistorie Nederland</i> van het Museon één van de grootste collectie prehistorisch artefacten in Nederland. Aan de collectie als geheel wordt door archeologen incidenteel onderzoek verricht. In 2018 is onderzoek verricht aan specifieke artefacten uit de collectie Wouters waarvan het vermoeden bestond dat dit stukken zijn die recent waren vervaardigd. Dit had een artikel in NRC tot gevolg en voornemen tot uitgebreider onderzoek in landelijk kader. Het is echter wenselijk dat niet alleen de collectie Wouters wordt onderzocht maar de hele collectie aan een onderzoek wordt onderworpen. Dit onderzoek kan het beste plaatsvinden door wetenschappers van een Nederlandse universiteit.						

<i>Prehistorie buiten Nederland</i>							2.120
Perspectief	ec.	soc.	pol.	cult.	ind.	nat.	his.
Geografie	Europa, Afrika, Amerika, Nieuw-Guinea						
Zeldzaamheden	Ja	Belang	Lokaal				
Topstukken	o.a. pijlpunt in bot van gejaagd dier ca. 1750 (74010, 74011, 74012), bijlen Caraïbisch gebied precolumbiaans (10594 t/m 10597), krabber 'Huilende wolf' (162301), vetpot (220240), beeld 'Paard' (220242), jaspis artefacten (220253, 220257, 220262, 220263, 220272, 220273, 220286)						
Categorie	A 10 % - B 50 % - C 35 % - D 5 %						
MUS	Prehistorische culturen en gemeenschappen in Europa beperkten zich niet tot de moderne landsgrenzen, maar overschreden deze en stonden ook met elkaar in contact, bijvoorbeeld via handelsbetrekkingen. Met de collectie kan worden aangetoond dat gemeenschappen onderling van oudsher samenwerkten en handel dreven. Daarnaast geven de verzamelingen uit Amerika en Nieuw-Guinea aan dat de Steentijd op verschillende plaatsen op verschillende tijden eindigde en wordt daarmee aangetoond dat materiële ontwikkelingsstadia niet gelijk lopen in de wereld. De collectie bevat een verzameling uiteenlopende artefacten van brons, aardewerk en (vuur)steen.						

<i>Egyptische oudheden</i>							160 stuks
Perspectief	ec.	soc.	pol.	cult.	ind.	nat.	his.
Geografie	Egypte						
Zeldzaamheden	Ja	Belang	Lokaal				
Topstukken	deksel mummiekist (85487), kindermummie (10080)						
Categorie	A 5 % - B 85 % - C 10 % - D 0 %						
MUS	In het Europese geschiedenisonderwijs bestond lange tijd veel aandacht voor oude beschavingen zoals het Oude Egypte. Deze cultuur gold samen met de Griekse en Romeinse als voorbeeld en legitimatie voor de grote koloniale machten zoals deze in de negentiende eeuw ontstonden. Bovendien is er bij het grote publiek een blijvende fascinatie voor verdwenen beschavingen, in het bijzonder voor de dodencultuur van de Oude Egyptenaren.						

<i>Luristan/Nabije Oosten</i>							170 stuks
Perspectief	ec.	soc.	pol.	cult.	ind.	nat.	his.
Geografie	Midden-Oosten, Iran: Luristan						
Zeldzaamheden	Ja	Belang	Lokaal				
Topstukken	bronzen uit Luristan (62831, 62833, 63968, 117868), rolzegels (85443 t/m 85445), kleitabletten (85546, 112537, 112538, 112539, 118081)						
Categorie	A 5 % - B 75 % - C 20 % - D 0 %						
	Deze kleine verzameling omvat bronzen voorwerpen uit Luristan, kleitabletten en rolzegels uit Mesopotamië en replica's deels vervaardigd en aangekocht in de jaren vijftig van de twintigste eeuw om Oudtestamentische onderwerpen mee te illustreren. Bijzonder zijn de bronzen voorwerpen uit Luristan.						
MUS	De basis voor onze moderne beschaving werd gelegd door beschavingen die ontstonden in het gebied van het Midden-Oosten. Hier ontwikkelde zich, naast China, de eerste landbouwculturen, het eerste schrift, de eerste stedelijke nederzettingen en de eerste grote rijken en georganiseerde godsdiensten. Met deze verzameling kan de oorsprong van onze						

	moderne samenleving, tezamen met de andere archeologische collecties over Egypte en de Klassieke Oudheid, tastbaar worden gemaakt.
--	--

Klassieke Oudheid							540 stuks
Perspectief	ec.	soc.	pol.	cult.	ind.	nat.	his.
Geografie	Nederland, Europa, Afrika						
Zeldzaamheden	Nee	Belang	Lokaal				
Topstukken	gouden Keltische stater (85342), zilveren drachme uit Bactrië (85360), Fenicische stèles (9298, 9299, 9634), Romeins glaswerk o.a. (72302, 72300, 72299), Romeinse vergulde mantelspeld (150270), Fenicische urn met kinderskelet (9245, 9281, 9291)						
Categorie	A 5 % - B 45 % - C 30 % - D 10 %						
	Deze collectie geeft een beeld van aspecten uit de Klassiek Oudheid en daarmee het fundament van de Westerse beschaving en de interactie met andere culturen zoals de hybride iconografie op munten. Niet alleen voorwerpen uit de Romeinse tijd in Nederland, maar ook uit de Fenicische wereld (Carthago) en de Griekse. De verzameling bestaat voornamelijk uit Romeins aardewerk uit Nederlandse en Fenicische context aangevuld met enkele objecten uit Griekenland en verschillende replica's. Bijzonder zijn de kindskeletten die in de Fenicische urnen zijn aangetroffen.						
MUS	Deze collectie dient ter ondersteuning van tentoonstellingen waarin invloed van de Griekse en Romeinse cultuur op onze huidige – Nederlandse en Europese – samenleving centraal staat.						

Middeleeuwen en Nieuwe Tijd							500 stuks
Perspectief	ec.	soc.	pol.	cult.	ind.	nat.	his.
Geografie	Nederland en Europa						
Zeldzaamheden	Ja	Belang	Lokaal				
Topstukken	o.a. panterkauri (52693), bikkel (52696), naald (52709, 52710, 52928), mensenschedel (74127), kan ca. 1500 (55452)						
Categorie	A 2 % - B 50 % - C 38 % - D 10 %						
	Deze collectie bevat voornamelijk vondsten die inzicht geven in het dagelijks leven in Nederland in de middeleeuwen en objecten die verhalen over de periode direct daaropvolgend.						
MUS	Deze voorwerpen maken het mogelijk om educatief aanbod te ontwikkelen over het thema middeleeuwen, het gevecht tegen het water zoals de verzameling vaatwerk uit het Verdrongen Land van Zuid-Beveland of de terpvondsten.						

Collectiegroep Europa

Europees dagelijks leven							3.540 stuks
Perspectief	ec.	soc.	pol.	cult.	ind.	nat.	his.
Geografie	Europa						
Zeldzaamheden	Ja	Belang	Lokaal				
Topstukken	o.a. naaimachine (113017), wieg van de Saami uit Lapland (42759)						
Categorie	A 1 % - B 39 % - C 40 % - D 20 %						
	De collectie wordt met name gevormd door apparatuur en gereedschap die in het huishouden wordt of werd gebruikt en door verlichting. Ze geeft een tijdsbeeld of beeld van het dagelijks leven in vroeger tijden en van vroegere werkwijzen in het huishouden.						

	Daarnaast een groot aantal voorwerpen van Nederlandse oorsprong zoals: wapens, politieke prenten en voorwerpen met betrekking tot het Oranjehuis. Een kleine verzameling van de Nederlandse Vereniging tot Afschaffing van Alcoholhoudende Drank <i>Ernst en Liefde</i> . Een aantal voorwerpen is relatief zeldzaam, zoals een splinter van het schip van Van Speyk.
--	---

<i>Europees textiel</i>							345 stuks	
Perspectief	ec.	soc.	pol.	cult.	ind.	nat.	his.	
Geografie	Europa, met name Nederland							
Zeldzaamheden	Ja	Belang	Lokaal					
Topstukken	o.a. 19 ^e eeuwse Oost-Europese jas van goudbrokaat (111134)							
Categorie	A 10 % - B 45 % - C 40 % - D 5 %							
	Dit is een beperkte, niet-representatieve collectie, ontstaan uit schenkingen. Ze bevat een aantal mooie stukken waaronder negentiende-eeuwse Oost-Europese kleding en weefsels, overgenomen van het Textielmuseum in Tilburg.							

Collectiegroep Economie

<i>Machinemodellen</i>							165 stuks	
Perspectief	ec.	soc.	pol.	cult.	ind.	nat.	his.	
Geografie	Europa							
Zeldzaamheden	Ja	Belang	Lokaal					
Topstukken	Modellen van stoommachines (55146, 59024, 59566)							
Categorie	A 36 % - B 49 % - C 14 % - D 1 %							
MUS	Deze collectie bevat eenvoudige machines en machinemodellen. De voorwerpen zijn van educatieve waarde voor het historisch besef van de ontwikkeling van de techniek en arbeid.							

<i>Gereedschappen</i>							180 stuks	
Perspectief	ec.	soc.	pol.	cult.	ind.	nat.	his.	
Geografie	Europa							
Zeldzaamheden	Nee	Belang	Lokaal					
Topstukken								
Categorie	A 0 % - B 40 % - C 60 % - D 0 %							
MUS	Gereedschappen die karakteristiek zijn voor bepaalde oudere beroepen en ambachten, zoals mijnwerkersgereedschap en timmermangereedschap. Samen met voorwerpen uit andere collecties kan de collectie worden gebruikt om een beeld te schetsen van de ontwikkeling van arbeid of om arbeid te vergelijken in tijd en plaats.							

<i>Munten en waardepapieren</i>							270 stuks	
Perspectief	ec.	soc.	pol.	cult.	ind.	nat.	his.	
Geografie	wereld							
Zeldzaamheden	nee	Belang						
Topstukken	betalingsbewijs in schoonschrift 25 november 1751 (8269)							
Categorie	A 1 % - B 79 % - C 20 % - D 0 %							

	Deze collectie bevat onder andere munten uit diverse landen (waaronder Spaanse matten) en diverse tijden, Chinees zadel-, drum en schoengeld, Ceylonees vishaakgeld, Franse assignaten, Russische obligaties. Daarnaast een reeks penningen.
--	--

Maten en gewichten							2.400 stuks
Perspectief	ec.	soc.	pol.	cult.	ind.	nat.	his.
Geografie	Europa						
Zeldzaamheden	Ja	Belang	Nationaal				
Topstukken	Parnell unster (202668), telbascule (202960), balans Sartorius (205064), ellemaat (84098, 203745)						
Categorie	A 16 % - B 81 % - C 3 % - D 0 %						
NL	Deze collectie geeft een gedetailleerd historisch overzicht van de maten en gewichten in Nederland. Het belangrijkste onderdeel wordt gevormd door gewichten en areometers van de voormalige Stichting NMI Museum IJkwezen, waardoor deze collectie ook een goed beeld geeft van het Nederlandse ijkwezen. In deze voor de collectie Nederland belangrijke verzameling zijn ook lengtematen, inhoudsmaten en verschillende typen van balansen opgenomen.						
MUS	Met deze collectie kunnen we het verhaal vertellen van de belangrijke rol van maten en gewichten in de economie, waar vertrouwen en rechtszekerheden belangrijke factoren zijn. Voor eerlijke handel en bescherming van de klant zijn geijkte maten en gewichten immers onontbeerlijk.						

Rekenhulpmiddelen							300 stuks
Perspectief	ec.	soc.	pol.	cult.	ind.	nat.	his.
Geografie	Europa, Japan, Verenigde Staten						
Zeldzaamheden	Ja	Belang	Lokaal				
Topstukken	Rekencilinder volgens Fuller (9005), rekencilinder volgens Thatcher (105421), arithmomètre van Thomas van Colmar (9006, 100152)						
Categorie	A 2 % - B 29 % - C 69 % - D 30 %						
MUS	Deze collectie bevat apparaten en hulpmiddelen uit de tijd vóór programmeerbare, elektronische computers, zoals de rekenliniaal, logaritmetafels, de staafjes van Neper en mechanische rekenmachines. Ook niet-programmeerbare rekenmachines worden tot de rekenhulpmiddelen gerekend, zoals (elektrische of elektronische) rekenmachientjes en kassa's. De collectie geeft samen met die van de Schrijfmachines en kantoorbenodigdheden en Computers inzicht in de verschillende stappen in de ontwikkeling van analoge apparatuur naar de digitale wereld die we nu kennen.						

Schrijfmachines en kantoorbenodigdheden							280 stuks
Perspectief	ec.	soc.	pol.	cult.	ind.	nat.	his.
Geografie	Wereld						
Zeldzaamheden	Ja	Belang	Lokaal				
Topstukken	o.a. schrijfmachine 'The Sholes-Glidden' (60229)						
Categorie	A 10 % - B 35 % - C 55 % - D 0 %						
	Deze collectie bestaat uit machines en hulpmiddelen voor het kantoorwerk, in het bijzonder uit het pre-digitale tijdperk. Hieronder vallen bijvoorbeeld oudere vormen van reproductie, perforermachines, muntentelmachines en schrijfmachines. De culturele omslag van klerk naar						

	typiste was groot en had veel repercussies voor sociale status en werkgelegenheid. Computers en software hebben de schrijfmachines vervangen en een zelfde soort culturele omslag in werkend Nederland gehad. In die zin is deze collectie bij uitstek een voorbeeld waarmee soortgelijke maatschappelijke ontwikkelingen in het verleden, maar ook in de toekomst, kunnen worden uitgelegd. Daarnaast geeft de collectie samen met die van de Rekenhulpmiddelen en Computers inzicht in de verschillende stappen in de ontwikkeling van analoge apparatuur naar de digitale wereld die we nu kennen.
--	---

Transport							60 stuks
Perspectief	ec.	soc.	pol.	cult.	ind.	nat.	his.
Geografie	Wereld						
Zeldzaamheden	Ja	Belang	Lokaal				
Topstukken	rijwiel (60246), gravure zeilwagen ca. 1600 (48975), bakslede (61597)						
Categorie	A 1 % - B 10 % - C 88 % - D 1 %						
	Deze collectie bevat voornamelijk (modellen van) vervoermiddelen: fietsen, scheeps- en treinmodellen, onderdelen van vliegtuigen en navigatiemiddelen. Het zijn vooral objecten die traditioneel in de westerse wereld in gebruik waren. In de verschillende collecties van volkenkundige oorsprong bevinden zich relevante voorwerpen uit niet-westerse culturen.						

Collectiegroep Onderwijs en opvoeding

In deze collectiegroep staat Nederland centraal. In de praktijk zal deze verzameling in een breder, mondiaal perspectief worden gebracht door in tentoonstellingen en educatieve activiteiten voorwerpen uit deze collectie te combineren met relevante voorwerpen uit andere collecties, met name uit de voormalige volkenkundige collecties.

Primair onderwijs Nederland							6.450 stuks
Perspectief	ec.	soc.	pol.	cult.	ind.	nat.	his.
Geografie	Nederland						
Zeldzaamheden	Ja	Belang	Nationaal, Regionaal				
Topstukken							
Categorie	A 5 % - B 60 % - C 34 % - D 1 %						
	Deze collectie geeft een beeld van het primaire onderwijs in Nederland. De voorwerpen geven een beeld van de inrichting van klaslokalen, van materialen en methoden die in het onderwijs werden gebruikt en van het schoolleven. De collectie omvat onder meer schrijf- en rekenmaterialen, borduurwerkjes, schoolmeubilair, inktflessen, schoolplaten, filmstrips, lantaarnplaatjes en schoolrapporten. De nadruk ligt op de negentiende eeuw (vanaf de Franse tijd) en de twintigste eeuw.						
NL	De collectie leermiddelen basisonderwijs van het Museon is na de collectie van het Nationaal Onderwijsmuseum de omvangrijkste en best gedocumenteerde collectie op dit gebied.						
DH	Veel van de objecten in deze collectie zijn afkomstig van scholen in Den Haag, waarmee de collectie ook beeld geeft van de onderwijsgeschiedenis van Den Haag.						

Poppenspelpoppen							1.060 stuks	
Perspectief	ec.	soc.	pol.	cult.	ind.	nat.	his.	
Geografie	Nederland en Den Haag							
Zeldzaamheden	Ja	Belang	Nationaal, Regionaal					
Topstukken	o.a. de handgesneden poppen uit de collectie Van Deth							
Categorie	A 10 % - B 70 % - C 20 % - D 0 %							
	Deze kerncollectie bevat onder meer de speelpoppen van Hans Petri voor de poppenspeler Henk Zoutendijk, Haagse poppenspelers: Beb de Leeuw, Nettie Terwiel-de Man en vooral de speelpoppen en attributen van het Haagse Poppentheater Guido van Deth. Dit theater speelde sinds de oprichting in 1946 een belangrijke rol in de professionalisering van het poppentheater in Nederland en had ook internationaal invloed.							
NL & DH	De speelpoppen zijn nationaal en Haags cultureel erfgoed met een grote presentatiewaarde. Naast de speelpoppen van het poppentheater Guido van Deth bevat de collectie ook speelpoppen en toebehoren uit het huismuseum dat Guido en Felicia van Deth inrichtten in hun woonhuis. Hiertoe behoort een verzameling vroeg twintigste-eeuwse marionetten uit Tsjechië met bijbehorende decors en programma's.							
MUS	Samen met poppen die zich verspreid over de overige collecties bevinden (zoals wajangpoppen, Malinese stokpoppen, Chinese poppenspelpoppen, Turkse karagöz poppenspelpoppen) geven ze een goed beeld van het wereldwijde gebruik van poppen om een verhaal beeldend te maken.							

Kindertijd							2.095 stuks	
Perspectief	ec.	soc.	pol.	cult.	ind.	nat.	his.	
Geografie	Nederland							
Zeldzaamheden	Ja	Belang	Lokaal					
Topstukken	o.a. speelgoedfornuis (116334), poppenwagen (221518)							
Categorie	A 1 % - B 59 % - C 40 % - D 0 %							
MUS	In deze collectie staat het leven van kinderen buiten schooltijd centraal. Zij bestaat in de eerste plaats uit allerlei soorten speelgoed en poëziealbums, hoofdzakelijk uit de negentiende en twintigste eeuw. Een ander onderdeel van de collectie wordt gevormd door verzamelingen onder meer uit rages. Tenslotte bevat de collectie objecten van verenigingsverbanden voor de jeugd in de twintigste eeuw. De collectie weerspiegelt de ontwikkeling van cultuur, techniek, welvaart en van ideeën en idealen op het gebied van opvoeding.							

Collectiegroep Communicatietechnologie

Druktechnologie							115 stuks	
Perspectief	ec.	soc.	pol.	cult.	ind.	nat.	his.	
Geografie	Wereld							
Zeldzaamheden	Nee	Belang	Lokaal					
Topstukken								
Categorie	A 0 % - B 20 % - C 80 % - D 0 %							
MUS	<p>Apparaten voor verschillende druktechnieken, zoals zeefdruk en een kleine drukpers. De relevantie van deze collectie ligt in het illustreren van vormen en technieken van communicatie.</p>							

Telecommunicatie							450 stuks	
Perspectief	ec.	soc.	pol.	cult.	ind.	nat.	his.	
Geografie	Wereld							
Zeldzaamheden	Ja	Belang	Lokaal					
Topstukken	o.a. telegraaf toestel (42741), televisietoestel (115847), beeldtelefoon (235363), telegraaf (116711)							
Categorie	A 3 % - B 70 % - C 27 % - D 0 %							
MUS	<p>Deze collectie bestrijkt de domeinen telefonie, telegrafie, radio en televisie. Op het gebied van telefonie bevat de collectie typische voorbeelden uit de historische lijn van de eerste telefoons (begin twintigste eeuw) tot en met de hedendaagse mobiele telefonie. Verder enkele telegraaf toestellen van rond 1900. Ook randapparatuur is aanwezig, zoals seinsleutels, fax, antwoordapparaten en kabelmonsters.</p> <p>De radiocollectie start rond 1925. De ontwikkeling van radio's met radiobuizen via transistors naar geïntegreerde circuits kan aan duidelijke voorbeelden geïllustreerd worden; ze vertellen enerzijds het verhaal van technische ontwikkeling, anderzijds gaat het om de maatschappelijke invloed. Dat geldt ook voor de collectie televisies, die start met het eerste Phillips commerciële televisietoestel uit 1949, het zogenaamde 'hondenhok'.</p>							

Computers							440 stuks	
Perspectief	ec.	soc.	pol.	cult.	ind.	nat.	his.	
Geografie	Wereld							
Zeldzaamheden	Nee	Belang	Regionaal/lokaal					
Topstukken								
Categorie	A 0 % - B 31 % - C 69 % - D 0 %							
MUS	<p>Deze collectie bestaat uit voor consumenten beschikbare computers en toebehoren, zoals dragers en randapparatuur en geeft een historisch overzicht van hun ontwikkeling. Dit houdt in dat ook modernste afgezet kunnen worden tegen de vroegere vertegenwoordigers. De collectie maakt de ontwikkeling zichtbaar van het gebruik van computers in het dagelijks leven. Ze maakt inzichtelijk hoe de huidige digitale communicatie tot stand is gekomen en illustreert de invloed die deze communicatie heeft op het sociale leven van het individu en de maatschappij in brede zin.</p>							

Collectiegroep Beeldmateriaal

Beeldmateriaal							22.000 stuks	
Perspectief	ec.	soc.	pol.	cult.	ind.	nat.	his.	
Geografie	Wereld							
Zeldzaamheden	Ja	Belang	Nationaal					
Topstukken	o.a. collectieglasnegatieven uit Suriname rond 1900, collectie schenking H.A. Kooij: Boni-expeditie 1905-1906, stereofoto's van Burdet, films van Strijbos, films Jan Boon							
Categorie	A 2 % - B 5 % - C 88 % - D 5 %							
	Deze collectie bevat een verzameling glasnegatieven, glasdia's, stereofoto's en foto's. Veel van dit beeldmateriaal heeft een volkenkundige of koloniale achtergrond. De collectie kan dienen voor onderzoek naar en ter illustratie van zeer uiteenlopende thema's.							
NI	Een deel van deze collectie bestaat uit zeer zeldzaam materiaal, zoals foto's gemaakt tijdens de Boni-expeditie van 1905/06 en foto's gemaakt in Suriname aan het einde van de 19 ^e eeuw door Theodoor van Lelyveld, Nederlands militair, fotograaf en kunstschilder.							

5.10 Collecties Technologie

Deze collectie komt voort uit de oude fysicacollectie, die als voornaamste doel had het inzichtelijk maken van natuurkundige verschijnselen. Deze doelstelling past niet meer bij het huidige Museon, waar het meer draait om technologische innovatie als antwoord op veranderende omstandigheden en mondiale vraagstukken. Dit betekent dat we het verzamelen op bepaalde collecties stopzetten en bij andere collecties andere accenten leggen.

Collectiegroep Beeld en geluid

In deze collectiegroep draait het om foto-, film- en videocamera's en afspeelapparatuur, kortom om apparatuur die vanaf de uitvinding ervan belangrijke middelen werden waarmee mensen kennis van de wereld konden opdoen.

Fotografie							2.020 stuks
Perspectief	ec.	soc.	pol.	cult.	ind.	nat.	his.
Geografie	Wereld						
Zeldzaamheden	Ja	Belang	Nationaal				
Topstukken	o.a. eerste Kodak-camera's en eerste modellen reiscamera's en klapcamera's						
Categorie	A 10 % - B 60 % - C 30 % - D 0 %						
	De fotografiecollectie geeft een mooi overzicht van de ontwikkeling van de fotografie vanaf de daguerreotypie eind negentiende eeuw tot nu. De collectie bestaat uit fotocamera's van verschillende merken en bijbehorende materialen en apparatuur zoals belichtingsmeters, statieven en ontwikkeltanks. Daardoor laat de collectie enerzijds de ontwikkeling van de fotografie als vakgebied zien, maar anderzijds ook de ontwikkeling van de fotocamera.						
NL	Nederlandse merken hebben een extra waarde vanwege de rol van een aantal Nederlanders, zoals Hermanna Prinsen, Johan Steenbergen en W.H. Brandsma in de technologische ontwikkeling. Daarnaast spreken die camera's de bezoekers eerder aan en vormen zij een belangrijk onderdeel van ons Nederlands erfgoed.						

Film- en videoapparatuur							620 stuks
Perspectief	ec.	soc.	pol.	cult.	ind.	nat.	his.
Geografie	Wereld						
Zeldzaamheden	Ja	Belang	Lokaal				
Topstukken	o.a. toverlantaarns (49376, 55154, 59663, 61589, 65140, 71041, 71042, 82086, 84362, 89155, 100113, 116737, 118269, 118331), filmprojector Malthezer Kruis (9016)						
Categorie	A 10 % - B 15 % - C 74 % - D 1 %						
MUS	Enerzijds bevat deze collectie apparatuur om bewegend beeld mee op te nemen, zoals filmcamera's en videorecorders, maar ook randapparatuur en toebehoren. Anderzijds maakt projectieapparatuur er deel van uit; deze bestrijkt de gehele technische ontwikkeling. Daarnaast zijn ook voorbeelden van elke soort beeldrager, passend bij de verschillende soorten projectieapparaten, ondergebracht in deze collectie.						

Geluid							1.045 stuks
Perspectief	ec.	soc.	pol.	cult.	ind.	nat.	his.
Geografie	Wereld						
Zeldzaamheden	Ja	Belang	Lokaal				
Topstukken	o.a. fonografen (53418, 59649, 65168, 84093, 106557), violoana virtuosa (211938)						
Categorie	A 15 % - B 45 % - C 15 % - D 25 %						
	Deze collectie bestaat uit geluidsopname- en afspeelapparatuur en de daarbij behorende geluidsdragers. Het gaat om fonografen, grammofoons, platenspelers, bandrecorders, dicteermachines, enkele CD-spelers en aanverwante objecten vanaf het ontstaan van dit soort apparatuur -in 1877 - tot op heden. De muziekdozen worden beschouwd als een aparte groep binnen deze collectie. Wat betreft de opslagmedia gaat het om bijvoorbeeld wasrollen, langspeelplaten, cd's, geluidsbanden en – cassettes.						

Collectiegroep Wetenschappelijke en meetinstrumenten

Tijd en tijdmeting							275 stuks
Perspectief	ec.	soc.	pol.	cult.	ind.	nat.	his.
Geografie	Wereld						
Zeldzaamheden	Ja	Belang	Lokaal				
Topstukken	o.a. Torenuurwerk uit 1692 (48972), Japanse pilaarklok, ca. 1750 (106640), moederwandklok (59519).						
Categorie	A 17 % - B 30 % - C 48 % - D 5 %						
	Al millennia lang wordt de tijd gemeten en worden apparaten daartoe geijkt. Deze collectie omvat een doorsnede van de methodes en apparaten om tijd te meten en weer te geven. De collectie bevat traditionele objecten voor tijdmeting zoals zonnewijzers, kalenders en enkele zandlopers. Daarnaast zijn ook de meer moderne vormen van tijdmeting vertegenwoordigd, zoals verschillende soorten mechanische uurwerken (slingeruurwerken en veeruurwerken), elektrische uurwerken, digitale uurwerken, schakelklokken en horloges.						
MUS	Vanwege het begrip tijd en vanwege de begrijpelijke mechanica en verfijnde ambachtelijkheid sluiten klokken en uurwerken bij de belangstelling van een breed publiek aan en kunnen deze op jonge leeftijd belangstelling voor techniek wekken.						

Astronomie							85 stuks
Perspectief	ec.	soc.	pol.	cult.	ind.	nat.	his.
Geografie	Europa						
Zeldzaamheden	Ja	Belang	Lokaal				
Topstukken	o.a. Telescoop van Dollond (89063), telescoop van Harris (89062), telescoop van Van der Bilt (9034)						
Categorie	A 15 % - B 20 % - C 64 % - D 1 %						
	Deze collectie bevat instrumenten voor astronomisch onderzoek, waarneming en onderwijs. Deze collectie onderbouwt ook de wetenschappelijke kant van de collecties 'Tijd en tijdmeting' en 'Landmeetkunde en navigatie'. De collectie bestaat uit telescopen, astrolabia, sterrenkaarten en hemelglobes. Het gaat hier om een tijdsbeeld te geven van de astronomie als wetenschap.						

<i>Elektriciteitsleer en magnetisme</i>							810 stuks
Perspectief	ec.	soc.	pol.	cult.	ind.	nat.	his.
Geografie	Europa						
Zeldzaamheden	Ja	Belang	Lokaal				
Topstukken	o.a. zuil van Volta (48967), tangentenboussole (84447), gelijkspanningsgenerator (223015), kabelmonster Siemens Brothers (100030)						
Categorie	A 13 % - B 60 % - C 27 % - D 0 %						
MUS	Deze collectie bestaat uit demonstratie-, onderzoeks- en meetinstrumenten op het gebied van de elektriciteitsleer en magnetisme, vanaf het ontstaan van dit vakgebied in de achttiende eeuw tot nu. De collectie telt verschillende meetinstrumenten (volt, ampère, watt, oscilloscoop), onderdelen van elektrische schakelingen (condensatoren, commutatoren, batterijen, schakelaars, transformatoren), demonstratie-instrumenten (elektriseermachine, diverse magneten, elektromagnetten) en onderzoeksinstrumenten (gasontladingsbuizen, kathodestraalbuizen, Crookse buizen, Leidse flessen). De gasontladingsbuizen en kathodestraalbuizen binnen deze kerncollectie laten de typerende verschijnselen van elektronen en atomen laten zien. Speciaal de verschillende soorten buizen speelden historisch een grote rol in de verschijnselen die het atoomtheorie onderbouwden.						

<i>Geluidsleer</i>							100 stuks
Perspectief	ec.	soc.	pol.	cult.	ind.	nat.	his.
Geografie	Europa						
Zeldzaamheden	Ja	Belang	Lokaal				
Topstukken	o.a. Dubbele sirene volgens Helmholtz (65151), vacuümbol (100084)						
Categorie	A 40 % - B 39 % - C 20 % - D 1 %						
MUS	De collectie bestaat voornamelijk uit objecten voor onderzoek en demonstraties van het verschijnsel geluid sinds het einde van de negentiende eeuw. Onder andere stemvorken, orgelpijpen, sonometers, sirenes, toongeneratoren. De collectie vormt de natuurkundige basis voor de collecties 'Opname- en afspeelapparatuur' in de collectiegroep Beeld & geluid.						

<i>Hydrostatica</i>							55 stuks
Perspectief	ec.	soc.	pol.	cult.	ind.	nat.	his.
Geografie	Europa						
Zeldzaamheden	Ja	Belang	Lokaal				
Topstukken	o.a. toestel van Pascal (105350)						
Categorie	A 3 % - B 27 % - C 70 % - D 0 %						
	In deze collectie bevinden zich objecten die gebruikt werden voor onderzoek en demonstratie van de hydrostatica, het vakgebied waarin de eigenschappen en het gedrag van vloeistoffen onderzocht worden. De collectie bevat voornamelijk demonstratie-apparaten, zoals communicerende vaten, hydraulische persen en pompen.						

<i>Landmeetkunde en navigatie</i>							140 stuks	
Perspectief	ec.	soc.	pol.	cult.	ind.	nat.	his.	
Geografie	Europa							
Zeldzaamheden	Ja	Belang	Lokaal					
Topstukken	o.a. Hollandse cirkel van Kleman (65125), meetkruis van Jacobus Kley (52629), jacobsstaf van J. van Keulen (45699), goniometer van Kleman (49599), scheepschronometer (65199)							
Categorie	A 28 % - B 37 % - C 35 % - D 0 %							
MUS	Deze collectie bestaat uit objecten gebruikt bij landmeetkunde en navigatie ter land, ter zee en in de lucht sinds het begin van de 18e eeuw. De collectie bevat uiteenlopende instrumenten voor dit doel, zoals kompassen, een sextant, boussoles, globes, kaarten en (modellen van) hoekmeetinstrumenten.							

<i>Optica en atoomfysica</i>							290 stuks	
Perspectief	ec.	soc.	pol.	cult.	ind.	nat.	his.	
Geografie	Europa							
Zeldzaamheden	Ja	Belang	Lokaal					
Topstukken	o.a. optische bank van Soleil & Duboscq (60256), diverse lenzen en toestellen van Duboscq (65172, 71031, 84382, 84432, 106645)							
Categorie	A 21 % - B 40 % - C 39 % - D 0 %							
	De optica beschrijft het gedrag en de eigenschappen van licht. Atoomfysica is de tak van de natuurkunde die zich bezighoudt met de kleinste deeltjes waaruit materie is opgebouwd; de eigenschappen van atomen en moleculen worden met hun lichtverschijnselen en spectra onderzocht. De collectie bevat vooral optische instrumenten: lenzen, prisma's, spiegels, diafragma's en lasers om de baan van lichtstralen te onderzoeken en te demonstreren. Verder bevat de collectie instrumenten waarin optica toegepast wordt, zoals microscopen, verrekijkers, brillen en vergrootglazen. Met spectroscopen, spectrografen, polarisatiefilters en colorimeters kunnen de eigenschappen van licht en materie onderzocht worden. Objecten specifiek behorende bij atoomfysica zijn onder andere geigermüllertelbuizen.							

<i>Thermodynamica</i>							210 stuks	
Perspectief	ec.	soc.	pol.	cult.	ind.	nat.	his.	
Geografie	Europa							
Zeldzaamheden	Ja	Belang	Lokaal					
Topstukken	o.a. vaporimeter (52607), toestel van Foster (84469)							
Categorie	A 9 % - B 62 % - C 28 % - D 1 %							

	<p>Thermodynamica is het onderdeel van de natuurkunde dat zich bezighoudt met de invloed van temperatuur, druk en volume op vloeistoffen en gassen. De collectie bestaat uit thermometers, thermoscopen en thermozuilen, die te maken hebben met temperatuur en temperatuurverschillen; een aantal toestellen (o.a. van 's Gravesande) die volumeverschillen en uitzetting aantonen en verduidelijken; en instrumenten die onderzoek en demonstraties van thermodynamica ondersteunen, zoals branders.</p> <p>De collectie bevat ook ruim 100 thermometers, waarvan iets meer dan de helft uit de collectie van de voormalige Stichting NMI Museum IJkeuzen afkomstig is. Dit onderdeel van de collectie geeft een historisch overzicht van thermometers en gebruikte temperatuurschalen en bevat sets van precisie thermometers ten behoeve van ijking.</p>
--	--

Meteorologie							90 stuks
Perspectief	ec.	soc.	pol.	cult.	ind.	nat.	his.
Geografie	Europa						
Zeldzaamheden	Ja	Belang	Lokaal				
Topstukken	o.a. meteorograaf (42881), pilaarbarometer (106648), barometers (48982, 48983, 52479, 59054, 73369 en 73394)						
Categorie	A 22 % - B 34 % - C 43 % - D 1 %						
	Deze collectie bestaat uit objecten voor onderzoek van en metingen aan het weer, zoals barometers, barografen, meteorograaf, hygrometers, radiosondes, regenmeter, zonneshijmeter sinds het begin van de achttiende eeuw.						

Bijlage 2: Verzamelbeleid per collectie

In de tabel hieronder wordt per collectie het verzamelbeleid aangegeven.

Natuur	Het Museon fungeert als regionaal natuurhistorisch kernmuseum en is daarom verantwoordelijk voor het documenteren van de natuurontwikkelingen in de regio Den Haag. Voor een aantal biologische collecties wordt vanuit dit oogpunt passief en indien mogelijk actief verzameld. Voorwaarde voor opname in de collectie is wel dat de vindplaatsgegevens actief bekend zijn.	
	Gewervelden	
	Zoogdieren	Den Haag en omstreken.
	Vogels	Opgezette dieren uit oude, bestaande collecties komen in aanmerking voor verwerving, mits voorzien van de juiste pedigree. Soorten die de mogelijkheid of juist de onmogelijkheid laten zien om zich aan veranderingen in een biotoop, klimaatverandering of de invloed van de mens aan te passen. Soorten waarmee de mens een economische of sociale relatie heeft. Invasieve soorten.
	Reptielen en amfibieën	
	Vissen	Vooraf soorten die te lijden hebben onder overbevissing of op andere wijze onder menselijk handelen bedreigd worden. Soorten die de mogelijkheid of juist de onmogelijkheid laten zien om zich aan veranderingen in een biotoop, klimaatverandering of de invloed van de mens aan te passen. Soorten waarmee de mens een economische relatie heeft. Invasieve soorten.
	Ongewervelden	
	Zuid-Hollandse zoetwatermacrofauna	Wordt niet op verzameld
	Insecten	Den Haag en omstreken.
	Crustacea	Bedreigde soorten uit oudere collecties. Soorten waarmee de mens een belangrijke relatie heeft, zoals parasieten en plaagdieren. Soorten die ook als voedselbron dienen. Soorten die een sleutelrol spelen in het ecologisch systeem. Invasieve soorten.
	Mollusca	
	Overige ongewervelden	

Botanie	
Herbarium	Den Haag en omstreken. Planten uit andere regio's die symbool staan voor het verdwijnen van de biodiversiteit. Medicinale planten. Invasieve soorten.
Zaden en houtmonsters	Spectaculaire zaden en vruchten van vooral in de tropen voorkomende soorten. Zaden en vruchten die een voedselbron voor de mens vormen en nog niet in de collectie aanwezig zijn. Invasieve soorten.
Gesteenten en mineralen	
Gesteenten	Wordt niet op verzameld.
Mineralen	Mineralen die van economisch belang zijn. Mineralen die ecologische impact hebben. Mineralen die van onmisbaar belang zijn voor de ontwikkeling van producten .
Fossielen	
Plantfossielen	Fossielen die het verhaal van de klimaatverandering illustreren.
Fossiele gewervelden	
Fossiele ongewervelden	
Solnhofen	Wordt niet op verzameld.
Araripegebied	
Barnsteen	
Schotland & Orkneyeilanden	
Bundenbach	
Pleistocene zoogdieren	
Natuurhistorische representaties	
Geologische modellen, afgietsels en tekeningen	Voor tentoonstellingen.
Zoölogische modellen en tekeningen	Iconische objecten.

Botanische en mycologische modellen	<p>Modellen van voedsel- en handelsgewassen.</p> <p>Modellen van soorten die de mogelijkheid of juist de onmogelijkheid laten zien om zich aan veranderingen in een biotoop, klimaatverandering of de invloed van de mens aan te passen.</p>
Cultuur	
Azië	
Azië	<p>Voorwerpen die aansluiten bij tenminste een van de verzamelerspectieven en verband houden met de mondiale thematiek van het Museon.</p>
Indonesië	
India	
Tibet en Nepal	
Thailand	
Indo-Javaans	
Indonesische weefsels	<p>Gezien het nationale belang van deze collectie wordt verzameld op de weefsels uit Jambi en Palembang, Batak en Sumba.</p> <p>Weefsels die aansluiten bij tenminste een van de verzamelerspectieven en verband houden met de mondiale thematiek van het Museon.</p>
Afrika	
Afrika	<p>Voorwerpen die aansluiten bij tenminste een van de verzamelerspectieven en verband houden met de mondiale thematiek van het Museon.</p>
Zuidelijk Afrika	<p>Voorwerpen die aansluiten bij tenminste een van de verzamelerspectieven en verband houden met de mondiale thematiek van het Museon.</p>
Noord-Afrika	<p>Voorwerpen die aansluiten bij tenminste een van de verzamelerspectieven en verband houden met de mondiale thematiek van het Museon.</p> <p>Berberaardewerk uit het Rif om de historische ontwikkelingslijn van dit aardewerk door te trekken. Dit aardewerk is afkomstig uit een gebied waar ook het merendeel van onze Marokkaanse migranten vandaan komt.</p>
Midden- en Zuid-Amerika	
Midden- en Zuid-Amerika	<p>Voorwerpen die aansluiten bij tenminste een van de verzamelerspectieven en verband houden met de mondiale thematiek van het Museon. Het accent ligt op de culturele identiteit van de inheemse bevolking in relatie tot de</p>

	<p>klimaatproblematiek en de politieke en economische ontwikkelingen.</p>
Suriname	<p>Om het verhaal over kolonialisme, slavernij en globalisering van Suriname in al zijn aspecten te kunnen vertellen, moet de collectie worden aangevuld met voorwerpen die gerelateerd zijn aan de Surinaams-Hindoestaanse bevolkingsgroep.</p> <p>Voorwerpen die voor de verschillende van oorsprong Surinaamse bevolkingsgroepen in Nederland de verbinding met Suriname symboliseren.</p>
Peru	<p>Zowel historisch als recent materiaal van de Quechua als voorbeeld van een volk in transitie.</p>
Noord-Amerika	
Inuit	<p>Cultuurverandering is een belangrijk thema in deze collectie. We breiden deze collectie uit met voorwerpen die de moderne ontwikkelingen laten zien.</p>
Indiaans Noord-Amerikaans	<p>Voorwerpen van Hopi, Zuni en Indianen van de Plains.</p>
Noord-Amerika overig	<p>Voorwerpen die aansluiten bij tenminste een van de verzamelerspectieven en verband houden met de mondiale thematiek van het Museon.</p>
Oceanië en Australië	
Papua	<p>Voorwerpen die aansluiten bij tenminste een van de verzamelerspectieven en verband houden met de mondiale thematiek van het Museon.</p>
Papoea Nieuw-Guinea	
Oceanië en Australië overig	
Oorlog, vrede en recht	
Tweede Wereldoorlog Nederland	<p>Voorwerpen die verband houden met Den Haag en omstreken.</p>
Tweede Wereldoorlog Nederlands-Indië	<p>Tekeningen en voorwerpen uit Japanse interneringskampen. Voorwerpen die het leven van de z.g. 'buitenkampers' illustreren.</p> <p>Voorwerpen die verband houden met de z.g. 'Bersiap'.</p>
Eerste Wereldoorlog en Interbellum	<p>Wordt niet op verzameld.</p>
Kolonialisme	<p>Wordt niet op verzameld.</p>
Oorlog, vrede en recht overig	<p>Voorwerpen met grote zeggingskracht rondom internationale conflicten, vredesonderhandelingen, vredesmissies, internationale afspraken enz.</p>
Archeologie	

Prehistorie Nederland	Wordt niet op verzameld.
Prehistorie buiten Nederland	
Egyptische oudheden	
Luristan/Nabije Oosten	
Klassieke Oudheid	
Middeleeuwen en Nieuwe Tijd	
Europa	
Europees dagelijks leven	Voorwerpen die aansluiten bij ten minste één van de zeven verzamelerspectieven en verband houden met de mondiale thematiek van het Museon.
Europees textiel	Wordt niet op verzameld.
Economie	
Gereedschap	Voorwerpen die een bijzondere ontwikkeling illustreren.
Machinemodellen	
Rekenhulpmiddelen	
Transport	
Munten en waardepapieren	Wordt niet op verzameld.
Maten en gewichten	Wordt niet op verzameld.
Schrijfmachines en kantoorbenodigdheden	De allereerste schrijfmachines.
Onderwijs en opvoeding	
Primair onderwijs Nederland	Voorwerpen die nieuwe ontwikkelingen illustreren.
Poppenspellen	Wordt niet op verzameld.
Kindertijd	Speelgoed met een leeraspect.
Communicatietechnologie	
Druktechnologie	Wordt niet op verzameld
Telecommunicatie	Objecten die de overgang tussen technische ontwikkelingen of juist een eindstadium van een ontwikkeling laten zien.
Computers	
Beeldmateriaal	
Beeldmateriaal	Materiaal dat andere collectie-onderdelen van een visuele context voorziet.
Technologie	
Beeld en geluid	
Fotografie	Types die een duidelijke verandering in de ontwikkeling markeren, waarbij Nederlandse merken een extra waarde hebben.
Film- en videoapparatuur	Objecten die de overgang tussen technische ontwikkelingen of juist een eindstadium van een ontwikkeling laten zien.
Geluid	
Wetenschappelijke en meetinstrumenten	

Tijd en tijdmeting	Apparaten die een recente ontwikkeling laten zien.
Astronomie	
Elektriciteitsleer en magnetisme	
Geluidsleer en magnetisme	
Hydrostatica	
Optica en atoomfysica	
Thermodynamica	
Landmeetkunde en navigatie	Een originele octant en apparatuur voor de moderne satellietnavigatie.
Meteorologie	Voorwerpen die de historische ontwikkeling van de meteorologie laten zien. Apparaten die een recente technologische ontwikkeling laten zien.

Bijlage 3: Wijzigingen in de indeling van de collectie

Natuur

De verschillende gesteenten collecties zijn samengevoegd tot een nieuwe collectie Gesteenten. Samen met de collectie Mineralen maken deze nu deel uit van de nieuwe collectiegroep Gesteenten en mineralen.

Plantfossielen Carboon en Plantfossielen overig zijn ondergebracht in een nieuwe collectie Plantfossielen.

De collecties Marokkaanse fossielen, Eifel/Ardennen en Limburg/Nederland en Collectie Streutgers zijn nu alle ondergebracht in de collectie Fossiele Ongewervelden.

De collectie Fossielen overig is vervallen. De Gewervelden zijn ondergebracht in een nieuwe collectie Fossiele Gewervelden. De overige fossielen, waarvan de basisregistratie veelal nog niet op orde is, worden in de relevante andere collecties ondergebracht.

De collectie Geologie overige objecten is vervallen. De voorwerpen in deze collectie zijn in andere collecties ondergebracht.

De entomologische collecties Hymenoptera, Kevers, Vlinders, Waterwantsen en overige insecten vormen samen de collectie Insecten.

De collecties ongewervelden: Bivalvia en Gastropoda worden samengevoegd tot Mollusca.

Collecties Vissen-droog en Vissen-alcohol zijn samengevoegd tot de collectie Vissen.

De collecties Zoogdierschedels, Zoogdierskeletten, Zoogdier overige en Opgezette zoogdieren zijn samengevoegd in een nieuwe collectie Zoogdieren.

De collecties Vogelbalgen, Vogeleyen, Vogels diversen, Vogelschedels en Opgezette vogels zijn samengevoegd in een nieuwe collectie Vogels.

De collecties Reptielen en Amfibieën maken nu deel uit van één collectie Reptielen en amfibieën.

De collecties Haagse vaatplanten en Herbarium vormen nu samen de collectie Herbarium.

De collecties Hout- en plantmonsters en zaden vormen nu samen de collectie Zaden en houtmonsters.

Er is een nieuwe collectiegroep Natuurhistorische representaties, modellen en voorwerpen.

De collectie Zoölogische modellen is hernoemd tot Zoölogische modellen en tekeningen.

De geologische collectie Replica's en afgietsels heet nu Geologische modellen, afgietsels en tekeningen.

Cultuur

Bij de collecties Afrika overig, Zuid- en Midden-Amerika overig en Azië overig is de toevoeging 'overig' komen te vervallen, omdat deze geen recht doet aan het cultuurhistorische belang van een groot aantal objecten in deze collecties. Ze worden nu zodanig beschreven dat ze het hele continent

bevatten minus een aantal collecties die vanwege hun belang en volledigheid als aparte collecties worden beschouwd.

Er is nu één collectie Indonesische weefsels waarin de voormalige collecties Weefsels Batak, Weefsels Jambi en Palembang en Weefsels Sumba en Indonesische weefsels overig zijn ondergebracht. Ook de weefsels uit de collecties Tobelo, Badui en Tuban zijn daarin ondergebracht.

De collectie Indonesië overig is hernoemd en heet nu gewoon Indonesië. De voormalige collecties Tobelo, Badui en Tuban minus de weefsels zijn hierin ook ondergebracht.

De collecties Filipijnen en Turkije zijn ondergebracht in de collectie Azië.

Er is een nieuwe collectie Noord-Afrika. Hierin zijn de collecties Berberaardewerk en Marokko ondergebracht, evenals de Touareg-voorwerpen en andere relevante voorwerpen.

Er is een nieuwe collectie Zuidelijk Afrika. Hierin zijn de voormalige Ndbele-collectie en de relevante objecten uit de collectie Afrika overig ondergebracht.

De collecties Oud Congo en Wodaabe zijn ondergebracht in de collectie Afrika.

De collecties Groenland, Canadese Inuit en de Yupik voorwerpen uit de collectie Noord-Amerika overig worden samengevoegd in een nieuwe collectie Inuit.

De collectie Noord-Amerikaans overig is aangevuld met relevante voorwerpen uit de voormalige collectie Curiosa.

De collectie Curiosa vervalst. De objecten worden verdeeld over de andere collecties.

In de collectiegroep Oorlog, Vrede en Recht worden ondergebracht de collecties: Eerste Wereldoorlog en Interbellum, Tweede Wereldoorlog Nederland, Tweede Wereldoorlog Nederlands-Indië (voorheen opgedeeld in Japanse Kampen voorwerpen, tekeningen, foto's en documenten) en Kolonialisme (voorheen Koloniale geschiedenis). De laatste wordt met name aangevuld met specifieke stukken uit de Suriname-collectie en de voormalige collectie Curiosa. De collectie Dekolonisatie Indonesië wordt eveneens opgenomen in de collectie Kolonialisme.

De collectie Terpvondsten is ondergebracht in de collectie Middeleeuwen en Nieuwe Tijd.

De collecties Leermiddelen Basisonderwijs, Schoolplaten en wandkaarten, Onderwijsleven Lantaarnplaatjes, filmstrips e.d. en Schoolmeubilair zijn samengevoegd in een collectie Primair onderwijs Nederland.

Er is een nieuwe collectie Kindertijd, waarin de collecties speelgoed, verenigingsleven en verzamelingen en rages zijn ondergebracht.

Er is een nieuwe collectiegroep Economie met daarin de collecties Gereedschappen, Machinemodellen (was Mechanica en machinemodellen), Maten en gewichten, Rekenhulpmiddelen, Schrijfmachines en kantoorbenodigdheden, Transport (was Vervoer) en Munten en waardepapieren.

Deze laatste collectie is een deel van de voormalige collectie Munten, postzegels, penningen en waardepapieren. De postzegels zijn ondergebracht in de nieuwe collectie Communicatie overig, de gedenkpenningen in relevante andere collecties.

De collectiegroep Europa is aangepast. De oude collectie Europa is hernoemd naar Europees dagelijks leven en bevat de inhoud van de voormalige collectie Europa minus de weefsels maar inclusief de inhoud van de voormalige collecties Huishoudelijke apparatuur en huishoudelijk gereedschap, Curiosa en Verlichting. De weefsels zijn ondergebracht in een nieuwe collectie Europese weefsels.

Technologie

Er is een nieuwe collectiegroep Beeld en geluid, waarin de collecties Fotografie, Film- en videoapparatuur en Geluid zijn ondergebracht.

Filmapparatuur, Projectieapparatuur en Video-opname- en afspeelapparatuur zijn samengevoegd in een nieuwe collectie Film- en videoapparatuur.

Geluidsdragers en Geluidsopname en –afspeelapparatuur maken nu deel uit van de nieuwe collectie Geluid.

Er is een nieuwe collectiegroep Communicatie, waarin de collecties Telecommunicatie, Druktechnologie en Computers zijn ondergebracht.

De collecties Radioapparatuur, Telefonie en telegrafie en televisieapparatuur zijn samengevoegd in de nieuwe collectie Telecommunicatie. Telecommunicatie is daarmee als collectiegroep komen te vervallen.